

Lesník

Obsah

3 Editorial

Anketa: Podľa odhadu znalcov zničili požiare v Rusku lesy v hodnote 240 miliárd eur. Domnievate sa, že bolo možné preventívnymi opatreniami zabrániť tak rozsiahlym škodám?

4 Prioritou je transparentnosť

Rozhovor s ministrom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Zsoltom Simonom

5 Od septembra testujeme elektronické výberové konania

Milión eur na likvidáciu povodňových škôd

Vyšná Boca bude mať mosty v poriadku

6 Spojme sa v prospech iných!

Požiare v Rusku zničili lesy za 240 miliárd eur

7 Lesy ČR bojujú s čiernym skládkami

8 Deň sv. Huberta v Námestove Sviatok oravských poľovníkov

9 Kurz trubačov

Naši strelci strieborní

10 Netradičná vychádzka

11 Zábavné dopoludnie pre deti zamestnancov OZ

Zážitkové hry aj pre učiteľov

12 Malorka

14 „Parta hic“

16 Podhájska

Rekreačné zariadenia OZ Palárikovo

Lesnícky náučný chodník Majdán

17 V horúčavách pomôže ľadnica

18 Výstava maturitných prác Strednej odbornej školy drevárskej vo Zvolene

Z pošty

19 K splavovaniu dreva v lesoch Horehronia

V službách strieborného mesta

20 Výročie veľkého rodáka a znalca poľovnej zveri Ernesta Bethlenfalvyho

21 I. Prečo zakladáme objekty Pro Silva

Za hospodárením v objektoch Pro Silva

22 Využime potenciál Zväz spracovania dreva Slovenskej republiky

23 Bude?

O (ne)zaťatej sekere

Prečo mám rád les?

24 Krížovka a humor

Uveríte?

25 Euromince so symbolmi fauny a flóry

Jelenie medailóniky s kapustou
Poľovnícky receptár

26 Pre deti

27 Kalendár podujatí

Životné jubileá

28 Noriky ovenčené zlatom

8

10

12

LESNÍK

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
september 2010

Šéfredaktor:

Mgr. Peter Gogola

Redaktori:

Ing. Milan Longauer
Bc. Veronika Petriková

Stáli prispievatelia:

Mgr. Tatiana Figurová
Jiří Junek
Viliam Stockmann

Grafická úprava:

Mária Gálová
Miloš Sedláček
Reprografické centrum
NLC Zvolen

Foto na titulnej strane:

Lesná stráž
Ing. Boris Pekarovič

Adresa redakcie:

LESY SR, š.p.
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: Peter.Gogola@lesy.sk

Editorial

Časopis LESNÍK sa po desiatich rokoch svojej existencie dočkal veľmi príjemného ocenenia: organizátori celoslovenských poľovníckych slávností Dni svätého Huberta udelili našej redakcii pamätnú medailu za prezentáciu a propagáciu poľovníctva. Stalo sa tak v Múzeu vo Svätom Antone v sobotu 4. septembra (vzhľadom na termín uzávierky o tomto podujatí prinesieme spravodajstvo v októbrovom vydaní). Treba dodať, že ocenená nebola len naša redakcia, poctu si vyslúžilo desať médií: televízna relácia Halali, časopis Poľovníctvo a rybárstvo a ďalšie poľovnícke časopisy. Medailu som preberal z rúk riaditeľa múzea Mariana Číža. V stisku jeho ruky a priamom, priateľskom pohľade jeho očí som čítal úprimnosť. Nebola to cena udelená „zo slušnosti“. I keď je výkon práva poľovníctva len zlomkom činnosti našich zamestnancov, vždy sme mu venovali a venujeme na stránkach LESNÍKA priestor. Či už to bolo budovanie zverníc, pestovanie ohryzových drevín, zveľadovanie režijných revírov (mimochodom, koľko nám ich ešte ostalo?), prezentovanie úspechov našich strelcov – témy, spojené s poľovníctvom boli vždy prijímané so záujmom. A tak sa nám stalo, že sme sa pri ocenení našej snahy o prezentáciu poľovníctva ocitli medzi časopismi, ktoré majú dlhoročnú tradíciu i výrazne vyšší náklad, a teda i počet čitateľov. To však nie je podstatné: dokazuje to, akú silu a vplyv môže dosiahnuť podnikový časopis. Je to pre nás pocta a záväzok zároveň. Pocta aj pre tých, ktorí za desať rokov vytvárali časopis LESNÍK a záväzok pre nás, súčasných tvorcov, aby sme ďalej niesli túto štafetu.

Prajem vám príjemné čítanie

Peter Spigol

Podľa odhadu znalcov zničili požiare v Rusku lesy v hodnote 240 miliárd eur. Domnievate sa, že bolo možné preventívnymi opatreniami zabrániť tak rozsiahlym škodám?

Ing. Viliam ZÁHUMENSKÝ,
dispecer dopravy
a mechanizácie OZ
Žilina

V Rusku je obrovská plocha lesov čo je v porovnaní so Slovenskom neporovnateľné. Monitorovanie celej takejto plochy lesa je dosť komplikované, respektíve nemožné. Myslím si, že veľkú väčšinu požiarov založil človek, či už úmyselne alebo z nedbalosti. Najúčinné hasenie požiaru je ak sa zasiahne hneď pri jeho vzniku. Toto je podmienené sprístupnením porastov cestami vhodnými pre hasiacu techniku. V prípadoch lesných požiarov je veľká rezerva vo výchove o prevencii vzniku a hasenia požiarov určite nielen v Rusku ale aj u nás.

Prečo verejnoprávna televízia a rozhlas nevysielajú v jarných mesiacoch reláciu, ktorá by pôsobila výchovne na občanov? Vysvetlila by príčiny vzniku požiarov, následne škody, zásady správneho hasenia a samozrejme prevenciu. Veď v našich právnych predpisoch o ochrane pred požiarom vlastníak a užívateľ lesa musí v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru vykonávať ochranné služby. Majiteľ pasienku takúto povinnosť nemá aj napriek tomu, že veľká väčšina lesných požiarov vzniká od vypaľovania trávy na pasienku. Paradoxom je skutočnosť, že v našom právnom systéme je takýto človek nepostihnuteľný.

Ing. Marian JAGERČÍK, referent
BTS a PO, GR LESY
SR š.p.

Samozrejme, že preventívne opatrenia by určite zachránili pomerne veľké hodnoty, ale aké by mali byť tie opatrenia v tak rozsiahlych územiach a v tých horúčavých, ktoré tam v súčasnom období panujú tak to by som si netrúfal navrhnúť, nakoľko podľa správ sa jedná aj o úmyselné podpaľačstvo a vtedy všetky žarty končia a nepomôžu tam žiadne opatrenia. Aj vo Francúzku pri Azúrovom pobreží nedávno vznikol požiar a preventívne opatrenia Francúzov som videl na vlastne oči ako to tam funguje, služobné auto traja skoro hasiči v protipožiarnom obleku pri 30 °C, zbierania dreva po pláži, aby si návštevníci nemohli naklást oheň, zariadenia na okamžitý protipožiarny zásah a aj napriek tomu im tam horí skoro každý rok.

Aj u nás sa robia rôzne preventívne opatrenia od legislatívnych až po konkrétne riešenia napr. hliadkovacia činnosť, protipožiarny kamerový monitoring, letecký monitoring a pod. Našťastie momentálne časté a výdatné dažde eliminujú riziko vzniku lesných požiarov.

Ing. Michal DOBRANSKÝ,
referent BTS, PO,
OaO OZ Vranov

Nie je to jednoduchá otázka. Odpovedať na ňu bez toho, aby sme poznali pomery v ruskom lesníctve a ruskej legislatíve a bez toho,

aby sme poznali rozsah vykonaných preventívnych opatrení by nebolo korektné.

V každom prípade však v ochrane pred požiarom musí prevencia zohrávať nosnú úlohu. Pretože aj najdrahšia prevencia je vždy lacnejšia ako škody, ktoré požiare spôsobujú. Školenia zamestnancov, odborná príprava protipožiarnych hliadok a dodávateľov prác či osvetla medzi občanmi je základným predpokladom toho, aby ľudia boli informovaní o rizikách ktoré vyplývajú z ich činnosti, aby si uvedomovali dôsledky svojho správania sa a v konečnom dôsledku, aby sa správali rozumne. Aby v čase sucha nevypaľovali trávnaté porasty, aby nespalovali horľavé látky tam, kde môže vzniknúť požiar, aby nezakladali oheň v prírode v čase, kedy je riziko lesných požiarov vysoké.

Bohužiaľ, mnoho požiarov vzniká rukou podpaľača. Tam je akákoľvek prevencia márna. Avšak aj keď už požiar vznikne, dôležitý je ďalší článok ktorý s prevenciou úzko súvisí. Je to systém včasnej lokalizácie, vyzrozenia a účinného zásahu pri hasení požiaru. Ak je tento systém zavedený, pravidelne preverovaný a funkčný, škody môžu byť minimalizované.

Anketa

Rozhovor s ministrom pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Zsoltom Simonom

Prioritou je transparentnosť

Peter GOGOLA

Vážený pán minister, s akými pocitmi ste nastúpili na post, ktorý ste opustili v roku 2006?

No, boli to veľmi zmiešané pocity, nastupovať na úrad, ktorý raz už bol plne funkčný. A po tých výmenách, ktoré tu boli, tento úrad sa stal znefunkčnený. A nielen tento úrad, ale aj všetky podriadené a príspevkové organizácie ako aj štátne podniky sa nachádzajú v dezolátnom stave.

V uplynulom období sme si museli zvyknúť na časté zmeny na poste ministra pôdohospodárstva. Kritici tento jav glosovali slovami: „ministri sa nám menia ako sväti na orloji“. Faktom je, že štyria ministri za štyri roky je asi priveľa. Čo to prinieslo rezortu?

Ja by som to neprirovnal k svätým na orloji, ja by som to prirovnal: čo rok – to minister, čo minister – to katastrofa, pretože tak riadili tento rezort a tak to aj dopadlo. Nikdy predtým sa nestalo, že by v štátnom podniku nastal problém, že zmizlo 19 tisíc kubíkov dreva. Tých, čo sa opovážili a ozvali sa proti takémuto konaniu, tých najskôr dali do múzea. Potom zistili, že nie sú relikvie a tak ich radšej prepustili alebo ich prinútili odísť zo štátneho podniku. Toto svedčí o tom, v akom stave sa nachádza štátny podnik, v takomto stave sa nachádza celý rezort.

Váš opätovný príchod do čela rezortu sprevádzali komentáre, poukazujúce Vašu predchádzajúcu skúsenosť z rokov 2002 – 2006. V tomto období deklarovala druhá Dzurindova vláda zámer transformovať štátny podnik LESY SR na štátnu akciovú spoločnosť, čo sa napokon neudialo. Ako hodnotíte tento zámer a jeho nenaplnenie?

To, že sa neudiala transformácia štátneho podniku na štátnu akciovú spoločnosť, nepokladám za problém. Tento

podnik v období 2002 až 2006 prešiel rozsiahlou reštrukturalizáciou a stal sa moderným, konsolidovaným podnikom podľa medzinárodných štandardov. Ukázalo sa, že právna forma nie je zárukou alebo poistkou: nič nemení na tom, že podnik sa dá vytunelovať a sprivatizovať ako štátny podnik či akciovka. Skôr si myslím, že pri tých číslach, ktoré dnes vidím v štátnom podniku, že v tejto podobe nemôže mať dlhú životnosť. Keby sme mali naplniť všetky zmluvy, ktoré nám zanechala predchádzajúca garnitúra, museli by sme vedome drancovať slovenské lesy a to by určite nebola správna cesta. Preto je nanajvýš aktuálna otázka, čo so štátnym podnikom - či vytvoriť akciovku alebo niečo iné? V každom prípade vnímam ako prioritu to, aby štátny podnik čím skôr zaviedol transparentnosť do nákupu a predaja všetkých svojich aktivít. To znamená: predávajme drevo cez verejné súťaže, respektíve cez elektronické aukcie.

Prezident republiky Ivan Gašparovič sa rozhodol nepodpísať kompetenčný zákon, ktorým mal byť obnovený rezort životného prostredia. Má údajne výhrady k vzniku ekologického ministerstva v podobe, v akej ho navrhla súčasná vláda. Podľa neho by malo vzniknúť ministerstvo lesov, vód a životného prostredia. Aký je váš názor?

To, že sa pán prezident rozhodol nepodpísať kompetenčný zákon, považujem z jeho strany za politiku. Nerozumiem jeho názorom, ktoré vyslovuje vo vzťahu k vnútorným kompetenciám týchto ministerstiev, a to, že lesy by mali patriť pod ministerstvo životného prostredia, v tejto situácii pokladám za nie najšťastnejšie riešenie.

Je treba jednoznačne povedať, že oddelené kompetencie pre tieto dva rezorty sú dnes potrebné. Ministerstvo pôdohos-

Zsolt Simon

podárstva má za cieľ manažment krajiny ako takej, využitie jej ekonomického potenciálu, čo súvisí s tvorbou pracovných príležitostí a teda má aj zásadný sociálny rozmer. A ministerstvo životného prostredia má plniť funkciu toho, kto kontroluje a dozoruje ochranu životného prostredia v zmysle zákonov a predpisov. A to podľa súčasného stavu nie je dost dobre možné.

Pán prezident sa vehementne zasaďuje za vznik ministerstva životného prostredia v inej podobe, ale nepostrehol som, že by sa zasadzoval za tento model vtedy, keď sa ministerstvá zlučovali. Neoprejal svoj názor vtedy, keď rozkrádali štátne lesy, neprejal svoj názor vtedy, keď vyhadzovali zo štátneho podniku ľudí, ktorí chceli chrániť to, čo je pre nás prirodzené a cenné.

Aké sú Vaše ambície vo vzťahu k lesnému hospodárstvu? Veríte, že nájdete schopných manažérov, ktorí dokážu konsolidovať štátny podnik LESY SR a vybudujú z neho moderný, prosperujúci a konkurencieschopný podnik?

Mojou ambíciou je, aby lesné hospodárstvo na Slovensku bolo moderné, na európskej úrovni a aby už nikdy v budúcnosti nebol vytvorený taký priestor pre korupciu a klientelizmus, akého sme boli svedkami v predchádzajúcom volebnom období za vlády Roberta Fica a jeho koalíčných partnerov.

Ďakujem za rozhovor. ■

Od septembra testujeme elektronické výberové konania

Peter GOGOLA

Od septembra 2010 prebieha v štátnom podniku LESY SR testovanie elektronického výberového konania. Vedenie podniku sa rozhodlo zaviesť transparentný a efektívny systém obstarávania tovarov, ktorý zabráni korupcii a umožní ušetriť zhruba 15% predpokladaných nákladov. Testovacie obdobie potrvá dva mesiace, počas neho bude vyškolených 12 zamestnancov ako administrátorov elektronických aukcií. Vstupné náklady testovania budú minimálne.

„Tento krok je jedným z konkrétnych dôkazov toho, že to s bojom proti korupcii myslíme vážne“, povedal Igor Vizslai, poverený generálny riaditeľ.

V prvej etape budú LESY SR obstarávať pomocou elektronických výberových konaní najmä hydraulické oleje, pletivo, laná, ochranné pracovné prostriedky a kancelárske potreby. Po ukončení testovacieho obdobia bude z ponuky na trhu vybratý dodávateľ elektronických aukcií, s ktorým bude podpísaná zmluva na nasledujúci rok. ■

Milión eur na likvidáciu povodňových škôd

Peter GOGOLA

LESY SR spravujú drobné vodné toky v dĺžke 18 447 kilometrov. Na týchto vodných tokoch zabezpečujú zo zákona protipovodňovú ochranu.

Plán na rok 2010 predpokladal náklady na opravy a údržby stavebných objektov na vodných tokoch vo výške 139 000 €. Privalové dažde a následné povodne spôsobili škody, ktoré bude nevyhnutné odstrániť. Vedenie štátneho podniku LESY SR prijalo rozhodnutie navýšiť plány prevádzkových nákladov odštepných závodov, spojených s odstraňovaním povodňových škôd o sumu 698 300 € a zároveň uvoľnilo prostriedky vo výške 490 000 € na vybudovanie 7 stavieb na vodných tokoch. Konkrétne sa jedná o úpravu toku riečky Bystrá v intraviláne obce Rabča, vybudovanie troch priepustov v územnej pôsobnosti Odštepného

závodu Rožňava, úpravu toku Kobeliarovského potoka v obci Kobeliarovo, úpravu toku riečky Terebľa v katastrálnom území obce Nový Sľaš a stabilizáciu brehu rieky Torysa v Šarišských Michaľanoch.

„Enormný nárast nákladov na odstraňovanie povodňových škôd o viac ako milión eur nám robí starosti o to viac, že ich musíme vykrývať z vlastných zdrojov. Vnímame potrebu koncepčného prístupu a najmä dobrej medzirezortnej komunikácie a spolupráce. Bez primeraného finančného krytia však všetky plány odplaví najbližšia privalová vlna“, povedal poverený rozvojovo – technický riaditeľ š.p. LESY SR Ján Švančara. ■

Vyšná Boca bude mať mosty v poriadku

Peter GOGOLA

Odštepný závod Liptovský Hrádok spravuje lesy nad obcou Vyšná Boca, kde došlo vplyvom vetrovej kalamity z novembra 2004 a následnej podkôrnikovej kalamity k enormnému navýšeniu kalamitných ťažieb a tým aj odvozu dreva cez obec. To malo za následok poškodenie miestnych komunikácií a premostení potoka Bocianka. LESY SR uznávajú oprávnený nárok obce na úhradu nákladov, spojených s ich opravou.

LESY SR vyčlenili na opravu miestnych ciest a štyroch mostov 66 000 eur. Vedenie podniku dodatočne schválilo navýšenie o ďalších 16 000 eur, teda sumárne je na opravy určených 82 000 eur. Zatiaľ bolo v súlade s dohodou „prestavaných“ 28 500 eur. ■

Spojme sa v prospech iných!

To bol názov mini projektu, ktorý realizoval OZ Bardejov v spolupráci so študentmi Gymnázia v Bardejove. Jednou z prírodných dominánt v blízkosti Bardejova je bezpochyby Stebnická Magura, kopec vysoký 899 m. n. m. Na vrchole tohto kopca sa nachádza z diaľky dobre viditeľný 65 metrov vysoký televízny vysielač a v jeho okolí sa rozprestiera Národná prírodná rezervácia Stebnická Magura. Na vrchol vedie z okolitých obcí viacero značkovaných turistických trás. Nečudo teda, že Magura je obľúbeným miestom pre milovníkov prírody, tak z domáceho prostredia, ako aj návštevníkov mesta či pacientov v Bardejovských Kúpeľoch. Toto všetko nás na OZ Bardejov viedlo k tomu, aby sme samotný vrchol Magury spolu so študentmi tak trochu „poľudštili“. Existujúci turistický prístrešok vrátené lavičiek dostal nový ochranný náter. Na vrchol sme umiestnili ďalšie štyri jednoduché lavičky a okolie vrcholu sme vyčistili od odpadkov a neporiadku. Okrem toho na vrchole pribudli tri informačné panely, ktoré návštevníkom podajú základnú informáciu o Národnej prírodnej rezervácii Stebnická Magura, poinformujú taktiež o Odštepnom závode Lesov SR, š.p., ktorý je najväčším obhospodarovateľom lesov v regióne. Pár viet na informačných paneloch je venovaných taktiež správaniu sa ľudí v lese a zamysleniu sa nad významom lesa ako takého. Celé toto „poľudštenie“ Magury bolo realizované z prostriedkov OZ Bardejov, z práce zamestnancov LESOV SR a študentov gymnázia. Študenti vyčistili aj dve výstupové trasy od odpadkov a kónárov zasahujúcich do chodníkov.

Pevne veríme, že práca všetkých nevyjde nazmar a toto krásne miesto na vrchole Stebnickej Magury bude aj naďalej priťahovať veľa milovníkov prírody. ■

Jozef ROPJAK, OZ Bardejov
foto: autor

Prví čitatelia informačných tabúl!

Požiare v Rusku zničili lesy za 240 miliárd eur

Požiare, ktoré v čase rekordných horúčav zachvátili tento rok Rusko, zničili lesy s hospodárskou hodnotou najmenej 240 miliárd eur, oznámili ruskí ochrancovia životného prostredia. Podľa odhadov založených na trhovej cene dreva a nákladoch na opätovné zalesnenie sa hospodárska škoda vyplhala na hodnotu 20 tisíc eur za hektár, uviedol Alexej Zimenko, generálny riaditeľ Centra ochrany divej prírody (CODP), ktoré má svoje sídlo v Moskve.

Čísla sú astronomické

„Tieto čísla sú úplne astronomické,“ povedal Zimenko počas tlačovej konferencie s tým, že do nich nie je zarátaná strata zvierat a vzácných vtákov či hmyzu. Podľa ochrancov životného prostredia, ktorí vychádzajú z údajov získaných z Centra pre celosvetové monitorovanie požiarov (Global Fire Monitoring Centre), požiare v Rusku od začiatku roka zničili

oblasť s veľkosťou od 10 do 12 miliónov hektárov. Ako však uviedlo ministerstvo pre mimoriadne situácie, ruské úrady zaznamenali spolu 29 500 požiarov na celkovej rozlohe 935 286 hektárov.

Úrady škody taja, tvrdia aktivisti

Podľa ochranárov však úrady zámerne poskytujú nižšie čísla. Oficiálne čísla týkajúce sa požiarov sú zmenšené troj- až desaťnásobne, uvádzajú mnohé ochranárske združenia vrátane CODP či ruských pobočiek Svetového fondu na ochranu prírody (WWF Russia) a organizácie Greenpeace, uvádza sa vo vyhlásení zverejnenom počas tlačovej konferencie.

Kým odborníci tvrdia, že môže trvať mesiace, kým vláda určí rozsah škôd, niekoľkí ekonómovia tento mesiac vyhlásili, že živel môže Rusko stáť od 0,5 do 1,0 percenta HDP alebo približne 5,5-12 miliárd eur. ■

Zdroj: SITA

Lesy ČR bojujú s čiernymi skládkami

Lesy Českej republiky obhospodarujú viac ako 1 300 000 hektárov lesa a problematiku odpadov sa venujú dvojakým spôsobom. Napriek tomu, že štátny podnik dôsledne likviduje odpady, ktoré vznikajú v prevádzke, musia zaisťovať aj likvidáciu tých odpadov, ktoré do lesa vyvážajú mnohí nezodpovední občania. Lesy ČR tak na likvidáciu čiernych skládok ročne vynakladajú sumu niekoľkých miliónov korún.

Likvidáciu vlastných odpadov riešia Lesy ČR uceleným systémom odpadového hospodárstva vo všetkých organizačných jednotkách. V rámci Lesov ČR je zavedený systém separácie ďalej využiteľných zložiek odpadu (papier, plasty, sklo, kovy, ale aj ďalšie). V roku 2009 sa v rámci podniku vyseparovalo spolu viac ako 70 ton druhotných surovín, z toho 46 ton papiera, 16 ton plastov, 3 tony skla a 7 ton kovov. Tieto suroviny boli odovzdané na ďalšie spracovanie, ostatné odpady sú v súlade s požiadavkami platnej legislatívy ekologicky likvidované prostredníctvom firiem oprávnených na nakladanie s odpadmi.

Čierne skládky

Napriek tomu, že sa neustále rozrášťa sieť zberných dvorov, kam je možné bezplatne ukladať všetok odpad, zápasia Lesy ČR s pretrvávajúcim problémom čiernych skládok v lesných porastoch pozdĺž ciest, na ktoré svoje odpady vyvážajú nezodpovední občania. V roku 2009 zaberala celková plocha cca 1000 čiernych skládok na lesných pozemkoch obhospodarovaných Lesy ČR viac ako deväť hektárov!

Podľa zákona o odpadoch musia čierne skládky likvidovať vlastníci pozemkov na náklady pôvodcu. Hlavná ťarcha nákladov na odstránenie čiernych skládok v lesoch spravovaných Lesmi ČR tak leží na podniku. Napriek tomu postupne narastá percento prípadov, kedy sa podarí pôvodcu odpadu zistiť.

V roku 2009 LČR vynaložili na likvidáciu cudzieho odpadu na čiernych skládkach viac ako 2,6 mil. Kč, čo je o 700 000 Kč viac ako v roku 2008.

Ako chrániť životné prostredie?

Čierne skládky ohrozujú životné prostredie nás všetkých. Ich nebezpečnosť je daná predovšetkým charakterom odpadu, ktorý je na nich uložený, ich vzdialenosťou od vodných tokov, priepustnosťou pôdy a výškou hladiny spodnej vody. Kontaminácia pôd a vodných zdrojov je najväčším rizikom čiernych skládok pre životné prostredie. Dochádza tak ku škodlivému pôsobeniu na rastliny a živočíchy, znižovanie druhovej rozmanitosti a samozrejme i zápachu a estetickému znehodnoteniu okolitej prírody.

Jednou z odskúšaných metód, ako do budúcnosti účinne zabrániť vzniku čiernych skládok je spolupráca s obcami i osveta verejnosti, a to ako prostredníctvom médií, tak environmentálnou výchovou. Lesy ČR preto v rámci lesnej pedagogiky zoznamujú deti a mládež s tým, čo do lesa patrí a čo nie. Ide o to, aby sa ochrana životného prostredia stala pre všetky samozrejmosťou tak, ako je tomu i v iných vyspelých krajinách. ■

Zbyněk BOUBLÍK, LESY ČR

Sviatok oravských poľovníkov

Deň sv. Huberta v Námestove

Jiří JUNEK

Svätohubertská omša

Sviatok svätého Huberta je až 3. novembra, ale v Námestove si ho riadne uctili už prvý augustový deň. Usporiadali ho Okresné organizácie Slovenského poľovníckeho zväzu v Námestove a Tvrdosíne. Na jeho organizácii sa podieľali aj lesníci – poľovníci z Odštepného závodu Námestovo. Ing. Jozef Brunčák bol nielen spoluorganizátorom tejto akcie, ale s prehľadom a znalosťou vecí celé podujatie moderoval.

Presne o jedenástej hodine vyšiel od kostola do areálu na brehu Oravskej priehrady slávnostný sprievod na Svätohubertskú omšu.

V jeho čele

niesli poľovníci obetné dary svätému Hubertovi – pekného srnca z Novote na severe Oravy, a košíky húb, malín a čučoriedok. Svätohubertskú omšu otvorili trubači Strednej lesníckej školy v Liptovskom Hrádku.

Predsedu osvetovej komisie Slovenskej poľovníckej komory Ing. Jozefa Heruda, lesníka z OZ Námestovo sme sa opýtali, prečo sa tu na Hornej Orave slávi Svätý Hubert už v polovici leta: „V tomto termíne už tradične organizovali Lesy Slovenskej republiky, OZ Námestovo medzinárodnú súťaž Drevorubač. Konala sa vždy v piatok a sobotu a keď bola takáto príležitosť a mali sme tu ľudí pokope, v nedeľu sme v spolupráci s poľovníkmi organizovali Deň svätého Huberta. A to sa už stalo tradíciou. Lenže súťaže Drevorubač sa už dva roky nekonajú, a tým aj tieto poľovnícke slávnosti, preto sme sa rozhodli ich usporiadať samostatne. Ako vidno, verejnosť má o Deň svätého Huberta stále záujem.“

Čo je v poľovníckom dianí na Hornej Orave tohto roku nové a čo ešte pripravujete?

„V nadväznosti na vznik Slovenskej poľovníckej komory boli vytvorené Obvodné poľovnícke komory, ktoré prevzali aj časť kompetencií zo štátnej správy, napríklad vydávanie a predĺžovanie poľovníčích

lístkov. Najdôležitejšou udalosťou bude oslava 90. výročia vzniku organizovaného poľovníctva na Slovensku, ktorá sa uskutoční vo Svätom Antone, na ktorej sa aktívne zúčastnia aj poľovníci z Oravy.“

Ujo, aké to sú semiačka?

Ako člen poroty súťaže o najlepších poľovnícky guláš som sa túlal medzi kotlami a trocha som si robil obrázok o kuchárskom umení oravských poľovníkov. Stáli tam aj dva stoly s rôznymi obrázkami zveri, stromov, kvetov, testy, vzorky – stánok lesnej pedagogiky.

Lesníci z OZ Námestovo, lesní pedagógovia, od neho na chvíľu odišli a nechali ho obsluhovať tromi asi dvadsiročnými chlapcami. Jeden z nich mi podal nádobku so semenami: „Ujo, aké sú to semiačka?“ Pozor, teraz išlo o lesnícku češť! „Borovice“. „A tieto?“ „Buku.“ „A ešte tieto?“ „Modřínu“ – povedal som po moravsky. Chlapci sa po sebe prekvapene pozreli a zakrútili hlavami. „To sú semiačka smrekovca!“ „Tak to, chlapci, máme pravdu obaja. Smrekovec je po česky modrín.“

Overili si to u lesníka, stojaceho u jedného z kotlov a obradne mi podali moju výhru. Lízanko v tvare srdiečka. Ešte ho mám schované. Nechám si ho na pamiatku na túto lesnú pedagogiku trocha naruby, keď deti skúšali znalosti lesníka. Bolo to milé.

Na náučnom chodníku je veľa nového

U susedného stánku ochutnávali kolegovia guláš pred doverením. Jedným z nich bol aj vedúci Lesnej správy Paráč Ing. Anton Kondela. Pred piatimi rokmi v jeho obvode – v okolí Oravskej Lesnej – vybudovali lesnícky náučný chodník. Porozprával nám, čo sa na ňom od tej doby

Pred kostolom

zmenilo: „Vtedy mal chodník 9 zastávok, teraz 34 a je zmenený na okružný. Okrem lesníckych informácií pribudli aj panely s poľovníckou tematikou. Blízko školy sme z bývalej snehovej jamy vybudovali izbu lesníka s historickými predmetmi z lesníctva a poľovníctva. Drevený kríž je venovaný ochrane lesníkov a návštevníkov lesa. Na paneli s nápisom „Čo láska k lesu vykonala, to nech dobrá vôňa zachová“ je zoznam 60 zaslúžilých lesníkov z tejto časti Oravy.“

Ako je navštevovaný tento lesnícky náučný chodník verejnosťou?

„Pri Oravskej Lesnej Oravské múzeum zrekonštruovalo a pre rekreáciu správkovovalo časť bývalej Oravsko-kysuckej lesnej železnice. Jej návštevníci prichádzajú aj na lesnícky náučný chodník. Navštevujú ho aj deti zo škôl z okolitých obcí, prichádzajú aj Poliáci.“

A ešte sa trúbilo a vábilo...

Okrem kultúrnych akcií vystúpil veľmi kvalitný šesťčlenný súbor trubačov z Nadlesníctva Ujszoly z Poľska, deväť prevažne mladých lesníkov a poľovníkov súťažilo vo vábení jeleňov. Zvíťazil síce skúsený lesník a redaktor televíznej relácie HALALI Ing. Alojz Kaššák, ale ďalšie dve hodnotené miesta obsadili mladí súťažiaci.

A ktoré guľáše chutili päťčlennej porote najviac? Tie, ktoré uvarili poľovníci z PZ Sihelné, ktorí navyše mali svoj stánok vkusne vyzdobený poľovníckou tematikou a priviezli so sebou aj ľudovú muziku, druhé miesto obsadilo PZ Paráč a tretie bolo PZ Podbieľ. Poľovnícki kuchári uctili zverinu aj porotu poľovníckym signálom na lesnicu a jednotným oblečením. Ale je treba zdôrazniť, že všetky guľáše boli veľmi chutné.

Tohtoročný Deň Sv. Huberta v Námestove bol poctený bohatou účasťou nielen poľovníkov, ale aj verejnosti, prevažne mladých ľudí. A bolo aj na čo pozerieť. Vraj dievčatá z Oravy patria k najkrajším... ■

Sprievod na oslavu Dňa Sv. Huberta

Lesná pedagogika

Kurz trubačov

Peter GOGOLA

Po druhýkrát sa v auguste zišli trubači z celého Slovenska na kurz, organizovaný na Strednej odbornej lesníckej škole v Liptovskom Hrádku Klubom trubačov a Trubačské školy Jiřího Selementa z Prahy. Štyri desiatky adeptov poľovníckej hudby sa na päť dní pustilo pod vedením českých lektorov do usilovnej práce, ktorú zavŕšili spoločnými koncertmi na námestí v Liptovskom Mikuláši a v kostole Panny Márie v skanzene liptovskej dediny v Pribyline. Kurz mal vysokú úroveň a potvrdil, že zvyšovanie hráčskej zručnosti trubačov je bezpochyby účinný spôsob, ako zvyšovať úroveň spoločných poľovačiek po stránke organizačnej i spoločenskej. ■

Najmladšia účastníčka kurzu Dominika Haťiarová a lektor Petr Duda

Naši strelci strieborní

V piatok 27. augusta prebehlo ďalšie kolo streleckej lesníckej ligy medzi jednotlivými štátnymi lesníckymi akciovými spoločnosťami v Maďarskej republike. Na toto kolo ich súťaže dostávame od našich kolegov z Pilisi Parkerdő Zrt. pravidelné pozvanie už viac ako päť rokov. Nebolo tomu ináč ani tohto roku. Každým rokom si organizátori pre súťažiacich pripravujú netradičné, ale o to zaujímavejšie strelecké disciplíny, ktoré dokonale vystihujú poľovnícku strelbu.

Tento rok sme súťažili v strelbe z brokovnice na dvoch náročných parkúrových strelištiach po 25 terčov. Strelištiá boli umiestnené v prírodnom prostredí bývalého kameňolomu a lesa. Prilietavajúce nízko letiace a strmhlav z lesa nad skalou dole letiace terče boli osudnými pre drvivú väčšinu súťažiacich.

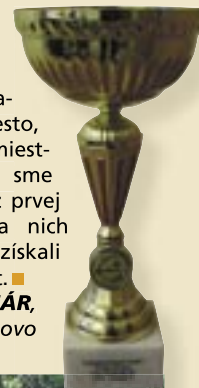
Z guľovnice sme strelali na terč diviaka vo vzdialenosti 180 m z vysokého posedu s možnosťou ľubovoľného uchopenia zbrane 5 rán. Čo bolo zaujímavé, strelba prebiehala v dokonale zapojenom lese, čo značne sťažovalo presné zamierenie.

Z voľnej ruky opäť z guľovnice 5 rán na terč srnca vo vzdialenosti 70 m len zdanlivo znamenalo ľahké strieľanie, lebo len veľmi málo strelcov dosiahlo vyše 90 percentnú úspešnosť zásahov.

Absolútnou novinkou bola strelba z malokalibrovky na terč líšky vzdialený 50 m v bývalom kameňolome. Strelba do protisvalu s prevýšením cca 10 m a zo zošíkmeného stanoviska hoc s oporou voľnej tyče vôbec nezaručovala úspech. Samotný terč mal kruhovú výseč sotva polovičnú v porovnaní s našimi terčami.

Družstvo š. p. LESY SR v tradičnom zložení – Peter Krchnavý, Igor Solnica, Ing. Róbert Láska a Ing. Anton Molnár obsadilo napokon výsledné druhé miesto, čím obhájilo vlnajšie umiestnenie a pri troške šťastia sme mohli domácich zosunúť z prvej priečky, chýbalo nám na nich 15 bodov. Tretie miesto získali kolegovia z Gyulai erdő Zrt. ■

Anton MOLNÁR,
OZ Palárikovo

Občianske združenie PONS (Pomoc osobám neschopným samostatnosti) každoročne organizuje v Banskej Bystrici denné letné integračné tábory pre zdravotne postihnuté deti. Zmyslom týchto táborov je dať hendikepovaným deťom príležitosť zmysluplne a zároveň zábavne stráviť čas letných prázdnin. V stredu 11. augusta sa deti vybrali na vychádzku do parku pod Múzeom SNP, kde pre nich pripravili zážitkové hry lesní pedagógovia z Národného lesníckeho centra vo Zvolene a zo štátneho podniku LESY SR.

Lesní pedagógovia a vozíčkari

Netradičná vychádzka

Peter GOGOLA

Skupinu dvanástich detí pod vedením špeciálneho pedagóga a s doprovodom osobných asistentov – dobrovoľníkov čakali najrôznejšie hry, pri ktorých zapájali svoje zmysly do poznávania prírodnín.

„Naším cieľom je budovať u mladej generácie vzťah k lesu. V prípade hendikepovaných detí sme limitovaní ich postihnutím, je ťažké zobrať do lesa deti na vozíčkoch, alebo organizovať hry nevidiacim deťom. Vybrali sme si park ako náhradnú alternatívu. Bolo to náročné, ale podarilo sa nám to“, povedala po vychádzke Andrea Melcerová z Národného lesníckeho centra.

„Páčila sa mi chuťová poznávačka a sluchové pexeso“, povedal nevidiaci Jaro (16 r.).

„Deti veľmi potešili zážitkové hry, bolo to pre ne nové a zaujímavé. Oceňujeme prístup lesných pedagógov, ich citlivý a priateľský prístup“, komentovala podujatie Mgr. Denisa Pašková, vedúca denného letného integračného tábora. ■

Zábavné dopoludnie pre deti zamestnancov OZ

Na OZ Považská Bystrica lesní pedagógovia v spolupráci s referentkou ekológie vo štvrtok 26. augusta pripravili na chate Krížová v doline Petrovská deťom zamestnancov zábavné dopoludnie. „Chceli sme deťom spestriť ešte posledné prázdninové dni“ spresnila informáciu Alena Kaššáková. Lesní pedagógovia pripravili zábavné disciplíny, ktoré sa páčili nielen deťom ale aj rodičom. Tí najmenší sa hrali na vetrik, fúkali do obláčika - kornútku, hľadali motýle na kvietkoch, vtáčiky v kričku, skákali ako vrabček, žabka alebo ako zajac, nosili vajčká do hniezda, krmili večne hladného medveďa. Staršie deti dostali náročnejšie úlohy: pílili drevo, chytali ryby v rybníku, lepili semenka lesných drevín, hľadali zhody, zhadzovali plechovky tyčou, hmatom poznávali drevíny. Popri hlavných úlohách boli pre deti pripravené zábavné disciplíny, farbenie a odtlačanie listov na tašky, strelba zo vzduchovky, výhľad z posedu a strihanie sladkostí so zaviazanými očami. Na koniec pre všetkých detských účastníkov v cieľi čakala milá odmena. Prijemnú atmosféru tohto zábavného dňa znásobilo slnečné počasie a vôňa chutného gulášu. Nadšené ohlasy detí a rodičov nás prinútili vysloviť: „Dovidenia opäť o rok...“ ■

Eva GABOVIČOVÁ, OZ Považská Bystrica

Zážitkové hry aj pre učiteľ'ov

Lesní pedagógovia z odštepného závodu Rožňava každoročne organizujú Lesnícke dni pre deti z viacerých škôl. S omeškaním publikujeme „zatúlaný“ príspevok o ich aktivitách.

Tohtoročná akcia sa uskutočnila najprv na lesnej správe Nižná Slaná a neskôr na lesnej správe Podsúľová, v príjemnom lesnom prostredí, za pekného slnečného počasia. Zúčastnili sa na nej dve základné školy z Rožňavy (80 detí) a základná škola z Nižnej Slanej (200 detí). Pre deti sme si pripravili rôzne aktivity na rozvoj mysle, ale aj športového charakteru: poznávame ekosystém, kŕmenie veвериčky, zachráňme sliepku pred líškou, vyrábame talizmany, skoky vo vreciach, preťahovanie lanom, kŕmenie mláďat v hniezde, hod polenom, sekanie na presnosť, rezanie piškotou a ďalšie. Okrem toho mali možnosť vidieť aj ukážku práce v lese, za pomoci nákladného auta s hydraulickou

rukou, koňa a traktora. Azda najviac sa deťom páčila prechádzka lesom v spoločnosti lesníka so svojim poľovníckym psom, počas ktorej im rozprával o živote v lese. Okrem týchto našich lesníckych dňoch sme vypomáhali aj kolegom lesníkom z mestských lesov Košice na ich akcii na Alpinke v Košiciach. Na záver všetkých našich aktivít lesnej pedagogiky bola aj akcia s učiteľmi základných škôl v našom okrese, ktorá sa niesla v obdobnom duchu ako akcie s deťmi a skončila sa s veľkým úspechom, takže sme začali 1. ročník tejto tradície Lesníckych dní pre pedagógov. ■

Anna Lizáková
OZ Rožňava

Strelba

Poskladaj zvieratko

Cesta do prístavu – kravatový uzol

Romantická zátoka Sa Calobra

Malorka

Milan LONGAUER

Malorka, najväčší a najzaujímavejší zo všetkých Baleárskych ostrovov. Dovolenkový „raj pod slnkom“, ktorý poskytne každému návštevníkovi azúrovo modré more, slnkom zaliate pláže, ale aj prírodné, historické a kultúrne zaujímavosti. Kvôli nim sem prichádza okolo 12 miliónov návštevníkov ročne.

Hlavným mestom Baleárskych ostrovov je Palma de Malorka. So svojimi 350 tisícimi obyvateľmi je to moderné mesto s obrovským prístavom, historickými pamiatkami, množstvom reštaurácií a diskoték. Môžete tu navštíviť paláce, parky, arabské kúpele, záhrady, vzácne múzeá, čarovné námestia. Najimpozantnejšou pamiatkou je gotická katedrála svetla La Seo. Je treťou najväčšou španielskou katedrálou. Na Kráľovskom námestí stojí nemenej pôsobivý arabský kráľovský palác Almudaina, na ktorého priecheli možno vidieť prvky maurskej aj kresťanskej architektúry. Nad mestom sa týči hrad Bellver z 13. storočia.

Počas sezóny prilietajú do Palmy tisíce turistov denne. Na jednom z najrušnejších a najmodernejších letísk v Európe pristane každú minútu lietadlo. Spolu s manželkou, obťažkaní internetovými vedomosťami, rozhodli sme sa stráviť tohoročnú dovolenku v jednom z najnavštevovanejších letovísk ostrova EL Arenal.

Palma de Malorca je ako celý ostrov krásna, divoká, stvorená pre skvelú

dovolenku. Za najkrajšiu časť ostrova je však považovaný západ. Tu sa more stretáva s horami Sierra de Tramontana. Vysoké strmé štíty, ktoré ako mohutná stena lemujú severozápadné pobrežie ostrova, týčia sa nad idylickými údoliami chránenými skalnatými vrcholmi. Odtiaľ sa rozprestiera smerom na juhovýchod úrodná rovina, tiahnuca sa až k suchšej južnej časti ostrova, kde členité pobrežie vytvára mnoho malebných zátok. Na pobreží sa nížke skalnaté útesy striedajú s piesočnatými plážami. V údoliach sa darí pomarančovníkom a citrónovníkom, poskytujúcim tieň a osvieženie. Mandľovníky tu kvitnú uprostred našej zimy. Na náhorných plošinách rastú olivovníky. Výlet do tejto časti je jedným z najkrajších a najzaujímavejších a tak samozrejme, že som si ho nemohol nechať ujsť.

Vychádzame autobusom z hlavného mesta La Palma a smerujeme na sever, do tretieho najväčšieho mesta ostrova, Inca. Rozdeľujúce pásy na diaľnici sú plné krásne rozkvitnutých rôznofarebných oleandrov obyčajných (*Nerium o-*

lander). Cestou môžeme pozorovať typickú malorskú krajinu a všadeprítomné stromy mandle sladkej (*Prunus dulcis*). Na ostrove Malorka sa ich nachádza okolo 8 miliónov kusov. V minulosti používali domorodci šupky z plodov mandľovníka na vykurovanie svojich domovov.

Cesta pokračuje cez vnútrozemie ostrova do Siera de Tramontana. Aj keď v absolútnom merítku nedosahuje pohorie závažných výšín, má deväť vrcholov s nadmorskou výškou cez 1000 m. Najvyšším z nich je Puig Mayor (1455m.n.m.). Na jeho vrchole sa belie kopula radaru, spoločného zariadenia armád USA a Španielska. Hoci je sprístupnený cestou, môžete sa sem dostať len na základe špeciálneho povolenia.

Prvou našou zastávkou za mestom Inca, je malá továrnička na kožené výrobky Kollflex.

Nasleduje dedinka Caimari, ktorá nás ohromí storočia stavanými terasami s tzv. tisícročnými olivovníkmi európskymi (*Olea europaea*). Ďalej nasledujú desiatky ostrých zákrut a po polhodine cesty očakávaná zastávka v kláštore Lluc. Bazilika, vystavená už v 14.st., skrýva sošku patrónky ostrova čiernej madony La Moreneta. Je to najväčší a najdôležitejší kláštor ostrova. Komplex obývajú piati mnísi, ostatných približne 400 „ciel“ slúži pútnikom ako hotel. Okolie kláštora lemujú strmé svahy pohoria s bujnou vegetáciou stromovej zelene.

Pokračujeme ďalej k úpätiu najvyššej hory Puig Mayor. Tu môžeme naraziť na typických „obyvateľov“ tejto časti ostrova, hnedé divoké kozy. Spolu so zajacmi sú jedinými zástupcami tunaj-

Lesy na vápencoch v okolí Valldemosa

Dedinka Deia

šej poľovnej zveri. Na väčšine chatrných oplotení visia bielo - čierne tabuľky. Aj keď to vyzerá ako značka pre strmé stúpanie alebo klesanie, čo by v týchto „krakahájoch“ malo aj svoje opodstatnenie, označujú lokalitu s možnosťou poľovania. Niektorí z našich náruživých poľovníkov by si tu však asi svoju poľovnícku vášeň neuspokojili.

Prejdeme okolo najstaršieho kostolíka na ostrove San Pedro de la Scorca. Za ním nasleduje pohľad do Torrente de Parreis, kaňonu, ktorý v dĺžke asi 4 km rozťal na polovicu takmer 800 m vysoké hory. Steny kaňonu sú vysoké, až sa očiam stráca obloha. Miestami na šírku troch metrov je dno zavalené veľkými kamennými blokmi. V hornej časti sa nachádzajú vysoké kamenné stupne. Vápencové steny vymodelované silou vody, ukazujú líniu hladiny vody, ktorá v zimných mesiacoch naplní koryto, vo výške asi 5. metrov. V letných mesiacoch skoro vôbec neprší a kaňon je bez vody. Zaujímavé je, že na ostrove netečie žiadna stála

Malorka to sú majestátné hory, voňavé borovicové lesy, sady olivovníkov a mandlí, alebo piesčité pláže s palmovými hájmi. Môžete ju objavovať na bicykli, autobusom, autom alebo peši.

rieka, len v dažďovom zimnom období sa zaplňujú korytá bystrín zvaných torrente

Priesmykom vo výške cca 900 m.n.m. sa dostaneme na severnú stranu, tvorenú prakticky holou vápencovou skalou, ktorá nás udivuje svojimi tvarmi spôsobenými eróziou.

Malorku príroda obdarila neobyčajnou krásou a prítazlivosťou. Na ostrove je v horských oblastiach bujná vegetácia. V polohách do 500 m rastú hlavne ihličnany, z druhov tunajších borovíc je to borovica halepská (*Pinus halepensis*), ale najväčšie zastúpenie má borovica píniová (*Pinus pinea*), jej jadrá sa používajú v gastronómii. Ďalší vegetačný pás do 800 m a vyššie je tvorený listnatými drevinami, hlavne dubu cezminového (*Quercus ilex*). Zbytočne by ste hľadali typické laločnaté listy. Dub cezminový je menší a má drobné, tmavo zelené podlhovasté lístky. Rastie tu aj rohovník obyčajný (*Ceratonía siligua*). Plody tohoto kriku sú u nás skôr známe pod názvom svätôjanský chlebič. Semená slúžili v minulosti ako jednotka na váženie drahokamov. Táto váhová jednotka (karát, 0,2 gramu) je platná

ešte aj dnes a jej meno je odvodené od botanického pomenovania rohovníka (*Ceratonía*).

Vo vyšších pásmach sa nachádzajú len holé skaly obrastené húževnatými trávami. Okrem divokej vegetácie je na každom vhodnom mieste hôr pôda využitá na pestovanie olív. Pôsobivé terasy boli postavené už od počiatku druhého tisícročia n.l. a preventívne zabraňovali erózii.

Jazda do najkrajšej zátoky a zároveň prístavu Sa Calobra je naozajstným adrenalinovým zážitkom. Cesta klesá v dĺžke 15 km v mnohých nebezpečných serpentínach. Smerom k pobrežiu prekonávame výškový rozdiel 800 m a prechádzame známym „kravatovým uzlom“, teda miestom, kde sa v zatáčke cesta otočí o 300 stupňov okolo vlastnej osi. Neexistuje tu možnosť stretnutia dvoch autobusov.

Temperamentní domorodci to vyriešili po svojom. Do 14. hodiny schádzajú autobusy dole a potom sa „štverajú“ hore. Cesta na Šturec mi v porovnaní s týmto „mordoviskom vodičov“ pripadá ako diaľnica.

Po „zjazde“ do Sa Calobry máme čas na prechádzku po dne krasového kaňonu. Do koryta v lete vysychajúceho potoka sa dostaneme prechodom dvoch tunelov, vytesaných v skale. Divoko formované pobrežné útesy v malej zátokke tu vytvorili romantickú pláž.

Opúšťame „pozemský raj“ a výletnou loďou sa plávime pozdĺž pobrežia. Strmé svahy Tramontany sa zvažujú priamo do mora. Vytvárajú množstvo bizarných tvarov a okien vzniknutých vrásnením a tisícročiami omývaním vodou. Vápenec, z ktorého je ostrov vytvorený, ľahko zvetráva. Erózia prebieha na povrchu i v podzemí, čo podmienilo vznik početných jaskýň. Odhaduje sa, že 85 % povrchu ostrova leží na jaskynných dutinách, väčšina je zaliata sladkou alebo morskou vodou, a len 5 z nich je prístupných. V moriach možno vzhliad-

nuť tresku, makrelu, tuniaka, sardinku, morského raka a langustu.

Naším cieľom je prístav Puerto de Soller. Mestečko leží v údolí hôr, kde sa pestujú citrusy. Kým väčšina ostrova je plochá a nezalesnená, okolie mesta Soller, je hornaté a zelené. Lesy sa striedajú s olivovými hájmi, pomarančovými a citrónovými sady. Jeden z názvov tejto časti Malorky je Zlaté údolie. Dostala ho práve podľa tisícok citrusových stromov. Do Sollieru sa dá dostať historickým vlakom, čo je obľúbený výlet, ktorý podnikajú dovolenkári z veľkých stredísk okolo hlavného mesta Palmy. Trať vedie tak blízko popri ovocných stromoch, že ak by vlak zastal, môžete si pomaranč odtrhnúť priamo cez okno.

Znova nastupujeme do autobusu a premiestňujeme sa cez najkrajšiu dedinu na Malorke, ktorá sa volá Deia. Dedinka je vystavená terasovite v kopci. Je to miesto, kde sa usadilo mnoho umelcov a známych osobností. Jedným z nich je aj Michael Douglas. V blízkosti smerom na Valldemosu je krásna vyhládka Sa Foradada.

Cestou okolo západného pobrežia sa dostaneme až do historického mestečka Valldemosa, kde to v úzkych romantických a kvetinami zdobených uličkách vypadá ako by sa tu doslova zastavil čas. Svoj pobyt tu strávil skladateľ Frederic Chopin a jeho francúzka priateľka spisovateľka George Sandová. Tu vznikli známe diela Chopinovo Dažďové prelúdiu a román Zima na Malorke od Sandovej.

Vo Valldemose sa nachádza kostol Sv. Bartolomea z 15.st. s hranatou zvonnicou a výjavmi zo života Svätej Cataliny Tomáš, ktorá sa tu r.1531 narodila. Ako jediný obyvateľ Malorky bola vyhlásená za svätú.

Tu sa naše putovanie končí a vraciame cez La Palmu do hotelu v El Arenal.

Malorka je stvorená pre turistov všetkých vekových kategórií. Patrí k najpopulárnejším cieľom návštevníkov. Malorka to sú majestátné hory, voňavé borovicové lesy, sady olivovníkov a mandlí, alebo piesčité pláže s palmovými hájmi. Môžete ju objavovať na bicykli, autobusom, autom alebo peši. Je tu pre Vás všetkých. ■

Zátoka Sa Foradada

Hlavný vchod katedrála

„Parta hic“

Milan LONGAUER

Ľudia, ktorí sa upísali lesníctvu v krásnom prostredí Liptova, sú hrdí na slávnu históriu a ctia si ju. Svojou poctivou, svedomitou ale neľahkou prácou naplňajú odkaz predchádzajúcich generácií lesníkov. Je to prejavom úcty k našim predkom a tým aj vyjadrením zodpovednosti za spoločnú budúcnosť.

Vedúca skladu ing. Vladimíra Ondrášová

OZ Liptovský Hrádok

Odstěpný závod Liptovský Hrádok je v rámci LSR, š.p. jeden z najdôležitejších pri plnení výrobných ukazovateľov všetkých lesníckych činností.

Odborná správa lesov tu začala písať svoju novodobú históriu v roku 1731, kedy lesy hrádockého panstva odkúpila Kráľovská komora. V roku 1801 bola v Liptovskom Hrádku založená lesnícka škola. Mesto sa tak stalo po Banskej Štiavnici druhou najvýznamnejšou mekou lesníckeho diania na Slovensku.

Ľudia, ktorí sa upísali lesníctvu v tomto krásnom prostredí Liptova, sú hrdí na slávnu históriu a ctia si ju. Svojou poctivou, svedomitou ale neľahkou prácou naplňajú odkaz predchádzajúcich generácií lesníkov. Je to prejavom úcty k našim predkom a tým aj vyjadrením zodpovednosti za spoločnú budúcnosť.

Čierny Váh. Manipulačno - expedičný sklad Chmelienc

Otrasy, ktoré zasiahli LSR, š. p. v roku 2009 neminuli ani moju osobu. Po 28. rokoch odpracovaných u lesov, a jeden a štvrt ročnej nútenej prestávke ako nezamestnaného, ma osud zavial na Čierny Váh. Manipulačno - expedičný sklad Chmelienc.

Spomienkami som sa v vrátil do mo-

jej mladosti, keď som sem chodieval za chlapčenských čias k polesnému Vladovi Mistrikovi, neskôr ako študent vysokej školy v rámci hlavných cvičení, a nakoniec z titulu zamestnania na GR. Teraz nastupujem na expedičný sklad a v ruke držím „čerstvý dekrét“ na funkciu manipulačný majster. Skončil som tam, kde som bol na začiatku mojej lesníckej kariéry. Priznám sa, že som prichádzal s určitými obavami, ako ma prijímú moji noví kolegovia.

Prekvapenia

Prvým prekvapením boli veľké hromady dreva, cez ktoré som nevidel na horný koniec skladu. Nevedel som si predstaviť, ako by sa tu robila inventúra. Druhé prekvapenie bola mladá lesná inžinierka Vladimíra Ondrášová, ktorá sa predstavila ako vedúca skladu. Za ňou prichádzajú chlapi, ako prvý Pavol Lukačik, Jano Grieš, Ondrej Grünwaldský, Ľuboslav Bohunčák. S Branislavom Černoorským a Ľubomírom Poljakom som sa zoznámil pri obednejšej prestávke. Do kompletnej zostavy chýba ešte Alexander Fodor, ktorý nastupuje ako obsluha manipulačnej linky na druhej zmene. Zaujímavé personálne obsadenie, „mladá kočka šéfuje skúseným a tvrdým chlapom od dreva“. Ako sa neskoršie ukázalo fungovalo to bez problémov.

Začiatky

Prvý deň sa nestačím čudovať do akého kolotoča som sa dostal. Je potrebné rýchlo zmerať priemery, popísať všetky údaje na čelo výrezov a nabiť ciachu. Mój nový „parták“ Paľko Lukačik, ma zaučá do výrobných postupov na sklade. Všade vôkol nás hučia stroje. Vpredu škripace stará Bajler - Zembrodka, okolo nás krúži na čelnom nakladači Carterpillar Ľubo Bohunčák, na Komatsu zase Jano Grieš. Z boku sa na nás valí naftový kúdol dymu z kamióna. Pri komunikácii si niekedy nerozumieme vlastného slova. Takto to ide celý deň. Kamióny s drevom odchádzajú a vracajú sa. Pokiaľ dopravujú drevo do Liptovského Hrádku vedia to niektorí otočiť aj štyrikrát. Maximálny denný výkon pri druhotnom odvoze bol v marci 14 kamiónov s množstvom 442 m³. Vodiči odvozných súprav majú problém s väžením. Pokuty sú vysoké a majitelia aut ich zosobňujú. Šoféri však držia spolu.

Do éteru hneď letí správa. Pri Červenom kúte vážia.

Medzi ťahačmi kľučkujú Tatry plne naložené drevom. Samozrejme všetko z lesa sa vozí v dĺžkach.

Keď je podkladom na sklade zamrznutý sneh, síce sa sem-tam šmyka, ale je to v poriadku. V zime primfza priemerka k rukám. V rukaviciach sa veľmi pracovať nedá. V lete sú len dve možnosti, buď je na sklade sucho a prach zvírený od kolies nestačí ani usadnúť, alebo prší a je blato. Paľo sa len usmieva a hovorí „neboj sa, zvykneš si“.

Po pár dňoch pracujeme sofistikovanejšie. Začínam sa učiť spracovávať údaje na Latschbacheri. Prvé dni sa sem-tam pomýlim. Mój „parták“ navrhne, aby som to niekam zahodil a písal radšej na papier. Po pár dňoch je už z nás zohratá dvojica a práca ide od ruky. Prispelo k tomu asi aj to, že sme si potykali a zistili, že máme spoločného koníčka poľovníctvo. Paľko je okrem toho aj „odborársky boss“ pre OZ Liptovský Hrádok, a tak popri robote predebatujeme aj odborné lesnícke problémy.

Samozrejme „reč prišla aj na kauzu“ zmiznutého dreva. Chlapi rozprávajú, vysvetľujú, trápi ich to. Veď sa to udialo tu neďaleko. Vôbec im to nie je ľahostajné. Bolo pošramotené dobré meno závodu, v ktorom pracujú veľa rokov, a to sa veľmi ťažko napráva.

Parta hic

Spoločenský život prebieha na sklade v jednej miestnosti. Táto slúži ako prezliekárň, jedáleň a spoločenská miestnosť. Prijímajú sa tu aj návštevy nadriadených, a dokonca aj toho najvyššieho, riaditeľa závodu. Vedúca Vladka, hoci mala vedľa priestrannú kanceláriu, nechcela kažiť partiu a tlačila sa s nami. Tu som zistil, že ako vedľa pracovať, vedľa sa aj zabaviť. Niekedy boli obedy okorenené dobrými vtipmi, alebo zážitkami zo života. Často sa z miestnosti ozýval búrlivý smiech. Najväčší vtipkár je Ľubo Poljak. Pri rozprávaní príbehov zo života, podaných jeho važeckým dialektom, sme sa mohli popukať od smiechu. Chlapi sa niekedy aj pozabudli. Vladka im však pripomenula skutočnosť. „Chlapci ideme, kamióny čakajú“. Vtedy som si uvedomil, že s tým nemá žiaden problém a vládne tu pevnou rukou.

Len jedna vec bola čudná. Akákoľ-

Ondrej Grünwaldský pri manipulácii

Lubomír Poljak
manipulácia a ľudový rozprávač

Šaňo Fodor obsluha
manipulačnej linky

vek oslava, meniny, narodeniny, všetko sa odbíjalo čokoládou, cukríkmi alebo zákuskami. A nebolo to len z dôvodu, že chlapi chodili domov na autách. Vládol tu poriadok a disciplína. Protagonisti filmu „Parta hic“ to skúšali s mliekom a mi zase s čokoládou.

Lubo s Paľom a Ondrejom Grünwaldským pracovali pri ťažbe dreva v lese. Vidno to na ich mozoľnatých dlaniach. Teraz si chvália robotu. Nie je to ľahké ani na sklade. Tu sa však môžeš schovať pred nepriazňou počasia a najesť teplého jedla. Na sklade má každý svoju „gelbu“ dreva. Denne treba zmanipulovať okolo 50 m³ drevnej hmoty na jedného.

Paľa hora najviac poznala, má chorobu z povolania. Nemôže pracovať s motorovou pílou. Zastáva funkciu pomocného robotníka, „ciachovača“, mera-

ča a sem-tam aj kuchára v jednej osobe.

Lubo Bohunčák s Janom Griešom pracujú ako strojníci čelných nakladačov. Jano je „veselá kopa“ väčšinou vysmiaty, robota mu ide od ruky. Lubo je zdumčivejší, opatrnejší. Vykrútiť sa s nakladačom v malých uličkách medzi hromadami dreva, na to treba tiež „fortiel“. Taktiež naloženie na kamión nie je jednoduchá záležitosť. Vodiči požadujú prekladať výrezy, aby nepreťažili jednotlivé nápravy. Niekedy sa mi zdá, že s nakladačmi jazdia po sklade až veľmi rýchlo. Čo sa dá robiť norma nepustí. Denne treba premiestniť asi 100 m³ výrezov a naložiť 10 až 15 kamiónov. Musím však uznať ich brilantnú techniku pri ovládaní strojov.

Branislav Černohorský a Alexander Fodor - obsluha manipulačnej linky Bajler-Zembrod.

Braňo je starý „harcovník“, čo sa týka odpracovaných rokov. Ťahá už tretiu deťatku. Zo starej linky, ktorá už mala byť v šrote vie vytiahnuť maximum. Denný výkon v jednej zmene sa pohybuje okolo 70-100 m³, záleží od priemeru drevnej hmoty. Predtým Braňo pracoval s čelným nakladačom. Svoju šikovnosť nám niekoľkokrát predviedol a musím povedať „je to profík“. Šaňo je v porovnaní s kolegami nováčik. Nechce sa však dať zahabiť a „dýcha mu na päty“.

Najnovším členom osadenstva expedičného skladu je mladý manipulačný majster a môj nástupca Ľubomír Parobok.

Nebyť niekoľko dní opráv na linke, v mesiaci marec by to bol najlepší výkon. Príjem drevnej hmoty bol za marec 6138 m³, výdaj 6738 m³ (lepší bol len vo februári 6857 m³), manipulácia 5900 m³ čo je najviac za obdobie od 1.1.2010 do 1.7.2010. Zaujímavé sú aj ostatné údaje za tento časový úsek.

Dovoz drevnej hmoty: 36 724 m³

Manipulácia: 36 115 m³

Druhotný odvoz: 37 957 m³

Dĺžka skladu je 255 m, čo je viac ako dve futbalové ihriská. Šírka sa pohybuje od 49 až do 52 m. Denne ho treba prejsť, niekedy aj prebehnúť, viac ako dvadsaťkrát. Dá to zabráť. Po dvoch týždňoch som si mohol opasok utiahnuť o dve dierky.

Ján Griež strojník Komatsu

Luboslav Bohunčák strojník Caterpillaru

Práca je to náročná ako pre pracovníkov THZ, tak aj pre robotníkov. Zaujímavá „Parta hic“ sa jej však nestráni. Vykonáva ju svedomito a s profesionálnym prístupom. Sľúbil som, že napíšem článok. Ale nielen preto. Chcel som čitateľom priblížiť jednoduchých, čestných a pritom pracovitých ľudí z Liptova. „Snímam svoj lesnícky klobúk“ a vzdávam svoj hold, ľuďom, ktorí svoj um, úsilie a niektorí aj zdravie obetovali v prospech práce v našich lesoch.

Viem, že medzi nami je ešte veľa takých zamestnancov. Pri svojej skromnosti však zostávajú v anonymite. Ak ich poznáte, zoberte pero do ruky a napíšte o nich. ■

Paľo Lukačik Pomocný robotník,
ciachovač, merač a kuchár

Najmladší člen Ľubomír Parobok
manipulačný majster

Braňo Černohorský
vo svojej svätyni

Rekreačné zariadenia OZ Palárikovo Podhájska

Milan LONGAUER

Pokračujeme v predstavovaní rekreačných zariadení z OZ Palárikovo. Tentokrát to budú zariadenia nesúce názvy našich riek Váh, Hron a Žitava. Objekty sa nachádzajú v známom kúpeľnom stredisku Podhájska, vo vzdialenosti asi 800 metrov od kúpaliska. Sú to novopostavené drevené zruby s komfortným vybavením interiéru pre 9 osôb, z toho je 6 pevných lôžok a 3 prístelky.

Obec Podhájska:

leží na juhozápadnom Slovensku, pri železničnej trati Nové Zámky - Levice. Pod týmto názvom existuje od r. 1960, kedy vznikla zlúčením obcí Svätuša a Belek. Prvé historické zmienky o obci spadajú do začiatku tohto tisícročia. V Slovenskom národnom múzeu v Martine je zápis z r. 1010, v ktorom je spomínaná obec - osada Svätuša v Tekovskej župe. V r. 1925 v listine Ostrihomskej kapituly je vedená ako Seince.

V území obce je archeologicky dokumentované odkryté eneolitické sídlisko s kanelovanou keramikou. (Eneolit - obdobie neskoré doby kamennej, asi 4000 - 2000 r. pred Kristom). Z rímskej doby bolo odkryté rímsko-barbarské sídlisko.

7. divov regiónu:

1. div - Termálne kúpalisko Podhájska. V roku 1973 tu bol navrhnutý geotermálny prameň silne mineralizovanej vody v hĺbke 1900 m. Voda má pri ústí teplotu 80° C, teplota v bazénoch 30-36°C, čo je teplota, ktorá zabezpečuje optimálny vplyv minerálov na pokožku, choroby pohybového aparátu, dýchacieho a srdcovo-cievneho ústrojenstva. Blahodárne účinky má termálna voda i na gynekologické a urologické ochorenia. V tom istom roku sa začalo s výstavbou bazénov, solárií a ďalších zariadení. V súčasnosti sa v areáli termálneho kúpaliska nachádzajú dva plavecké bazény, dva veľké bazény, jeden detský bazén, oddychový areál, športový areál, perličkový kúpeľ, masáže, soláriá, autokemping. Kúpalisko je otvorené celoročne, okrem apríla.

Za obcou Podhájska v smere na Levice je **2. div - Marianska studnička v Pozbe**, ktorá sa nachádza v nádhernom prostredí asi 1 km za obcou Pozba smerom na Dedinku pri ceste napravo medzi stromami, je tam studnička s dvoma kaplnkami, Lurdskou jaskyňou a Krížovou cestou. Podľa legendy sa na tomto mieste zjavila medzi konármi hrušky Panna Mária.

Nad Podhájskou v hustom lese stojí **3. div - opustený kláštor Mária Čalád - Marianska Čefad'** (cca 8 km smer Čechy), nachádzajúci sa v katastri obce Veľké Lovce. Vlastne sú to už len ruiny kláštora. Medzi stromami vľavo od cesty je oddychové miesto so sochou Panny

Márie. Ak pôjdete ďalej stále po asfaltovej ceste, dostanete sa k ruínám kláštora, ktorý 268 rokov obývali paulínski mníši. Po zrušení rádu paulínov, kláštorne budovy slúžili na rôzne účely, (napr. ako poľný lazaret). Podľa legendy je kláštor prepojený svojimi podzemnými chodbami s kláštorom v Hronskom Beňadiku.

4. div - Kaplnka blahoslavennej sestry Zdenky v Dolnom Ohaji (cca 8 km). Hoci sestra Zdenka nepôsobila v Dolnom Ohaji, predsa si ju tu uctievali. V r. 2002 pôsobil v obci kňaz Pavel Flajžík a ten sa rozhodol, že postaví v obci kaplnku sestry Zdenke, o ktorej sa už vtedy hovorilo, že bude vyhlásená za blahoslavenú. A tak 9.7.2003 požehnal miesto výstavby kaplnky a nielenže bol autorom projektu, ale ho sám aj financoval.

5. divom je - Dom ľudového bývania vo Veľkých Lovciach (cca 3,5 km cez háj, 9 km cez Radavu.) Ak pôjdete po modrej značke popri termálnom kúpalisku cez háj, prídete do obce Veľké Lovce, k domu č. 450. Tento 200-ročný dom zdedil po svojich predkoch a do dnešnej podoby ho zrekonštruoval pán Jozef Galbavý, rodák z Veľkých Loviec. V dome sú zachované dlážky, stropy a miestnosti tak ako ich používali jeho predkovia.

6. div - Kaštieľ v Bardoňove (cca 8 km) je zapísaný v zozname kultúrnych pamiatok. Rozloha príslušného parku je 3 ha 77 árov. Kaštieľ bol postavený v r. 1888 na pôvodných základoch staršej kúrie s pôdorysom v tvare „L“ a bol majetkom grófskej rodiny Kelecsényiovcov. Posledným vlastníkom bol gróf Emil Mirbach. Po oslobodení bola budova značne poškodená, interiér bol znehodnotený a rozkradnutý. V súčasnosti obec využíva kaštieľ na kultúrne podujatia.

7. divom je Žitavský luh (cca 13 km) nachádzajúcim sa za obcou Maňa. Prírodná rezervácia Žitavský luh je unikátnym močariskom neďaleko rieky Žitavy, nachádza sa tam chránené vtáctvo a živočíšstvo. ■

Zdroj: www.podhajska.sk

Lesnícky náučný chodník Majdán

Milan LONGAUER

Odštepnému závodu Smolenice môžeme prideliť titul priekopníka v budovaní lesníckych náučných chodníkov v štátnom podniku LSR. Celkovo sa na jeho území nachádzajú tri. Náučný lesnícky chodník Majdán, otvorený v roku 2001, je jedným z nich.

Odštepnému závodu Smolenice môžeme prideliť titul priekopníka v budovaní lesníckych náučných chodníkov v štátnom podniku LSR. Celkovo sa na jeho území nachádzajú tri. Náučný lesnícky chodník Majdán, otvorený v roku 2001, je jedným z nich.

Oboznamuje návštevníkov historickými a prírodnými zaujímavosťami v časti Malých Karpát - Horné Orešany, kde na nálezisku na Slepom vrchu objavili archeológovia najstaršie centrum Kelto v Slovensku aj v celom strednom Podunajsku. Hradisko pochádza z 5. storočia pred našim letopočtom, teda z počiatku mladšej doby železnej. Doteraz sa predpokladalo, že Kelti naše územie masovo osídľovali až neskôr. Na Slepom vrchu zrejme ťažili železnú rudu. Na dvoch hektároch tu bolo hradisko s dvoma pásmi opevnenia. O násilnom zániku tohto centra svedčí množstvo nájdených zbraní ako sú kopije, oštepky, šípy a meče. Drámu, ktorá sa tu zrejme kedysi odohrala, dokladá aj skládka kostí a lebiek ľudí všetkých vekových kategórií. Archeológovia našli aj kovárske a hutnícke dielne, výrobné šperkov a drahých kovov, remeselnícke nástroje aj výrobky. Dokladom úspechu umenia sú bronzové spony, ktoré sa viažu na keltskú mytológiu a zobrazujú bájne bytosti.

Chodník začína asi 5km od miestnej časti Majdán. Na dĺžke 5,5 km sú nainštalované 4 zastávky. Jedná sa o nasledujúce lokality:

• Lokalita Husí stok • Stredisko chovu rýb Parina • Vodná nádrž Parina • Lokalita Močiar

Husí stok je prameň nachádzajúci sa v skalnatom reliéfe Kuchynsko-orešanského krasu, tvorenom vápencom. Kvalita vody je výborná a spĺňa podmienky slovenskej tech-

V horúčavách pomôže ľadnica

nickej normy použitia aj pre dočatá. V jeho okolí sa nachádzajú ochranné lesy (tvorené najmä drevinami buk, hrab, jaseň, javor, dub a cer) s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy. Tunajší les je taktiež domovom voľne žijúcej poľovnej zveri jelenej, srnčej, muflónovej, diviacej i danielej. Vhodný úkryt tu nachádza i liška a jazvec. Z chránených dravých vtákov je najbežnejší myšiak lesný.

Stredisko chovu rýb Parina dnes pozostáva z 18 rybníkov, v ktorých sa chová pstruh potočný, pstruh dúhový a sivoň americký. Jeho história siaha až do roku 1879 a je spojená s menom grófa Mórica Pálffy, ktorý dal na horskej bystrine Parná vybudovať sústavy rybníkov pre chov lososovitých rýb. Hydrologicky patrí celé toto územie do Povodia Váhu a v súčasnej dobe zabezpečuje tunajší odštepny závod chov rýb od ikier až po generačné ryby. V blízkosti strediska sa nachádzajú dva solitéry smreka obyčajného, ktoré boli vysadené v roku 1848 na počesť korunovácie cisára Františka Jozefa I. Dosahujú výšku 32 a 35 m a v tejto bukovej oblasti majú okrem kultúrnej hodnoty mimoriadnu estetickú a krajínotvornú funkciu.

Vodná nádrž Parina vybudovaná v roku 1993 dodnes slúži ako zdroj vody pre nižšie položené rybníky a tiež plní ochrannú funkciu (zachytáva jarne vody a privalové letné zrážky). Jej okolie je domovom vodného vtáctva ako napr. kačica divá, volavka popolavá, bocian čierny a vyskytuje sa tu aj ondatra pižmová. Za bystrinou vidieť trasu bývalej úzkorozchodnej lesnej železnice, ktorá sa používala na dopravu dreva do chemickej továrne. Tento 11 km úsek bol daný do prevádzky okolo roku 1900 a slúžil až do roku 1960.

Lokalita Močiar je príkladom vzniku a vývoja bukových porastov. Vidieť tu všetky vývojové štádiá lesa: semenáčky, nálet, nárast, mladinu, žrdkovinu, žrdovinu, dospievajúce, dospelé a prestárlé bukove porasty. Sú to hospodárske lesy, ktorých hlavným poslaním je produkcia drevenej hmoty pri súčasnom zabezpečovaní ostatných celospoločenských funkcií lesov.

Úlohou tohto náučného chodníka je umožniť jeho návštevníkovi spoznať les, jeho funkcie a činnosti, ktoré sa v ňom vykonávali a dodnes aj vykonávajú. Chceli by sme, aby za každým stromom videli jeho dlhý život, vážili si chládok, ktorý nám poskytuje v horúčavách svojim tieňom. Jednoducho, aby les nechápali nielen ako zdroj dreva pre rôzne priemyselné využitie, ale začali vnímať aj jeho celospoločenské funkcie. ■

Následky veternej smršte v polovici augusta boli viditeľné ešte aj na druhý deň na ceste z Gombaseku smerom do obce Silica v Rožňavskom okrese. Cieľom cesty nebola samotná obec Silica, ale malý poklad v jej chotári – Silická ľadnica.

Naštastie pre samotnú ľadnicu a na prekvapenie pre náhodného pocestného, pri tomto prírodnom skvoste nemusíte ani po hodine – dvoch natrafiť na žiadneho obdivovateľa prírody. Ľadnica vznikla prepadnutím povál rozsiahlejšieho jaskynného dómu. Dlhá je 50 metrov, široká 30 metrov a jej hĺbka dosahuje 91 m. Tabuľa pri nej informuje, že sa jedná o najnižšie položenú ľadovú jaskyňu mierneho klimatického pásma.

Dostanete sa k nej asi po 1000 metrov dlhej nenáročnej prechádzke po lúke plnej starých jabloní a lesíku.

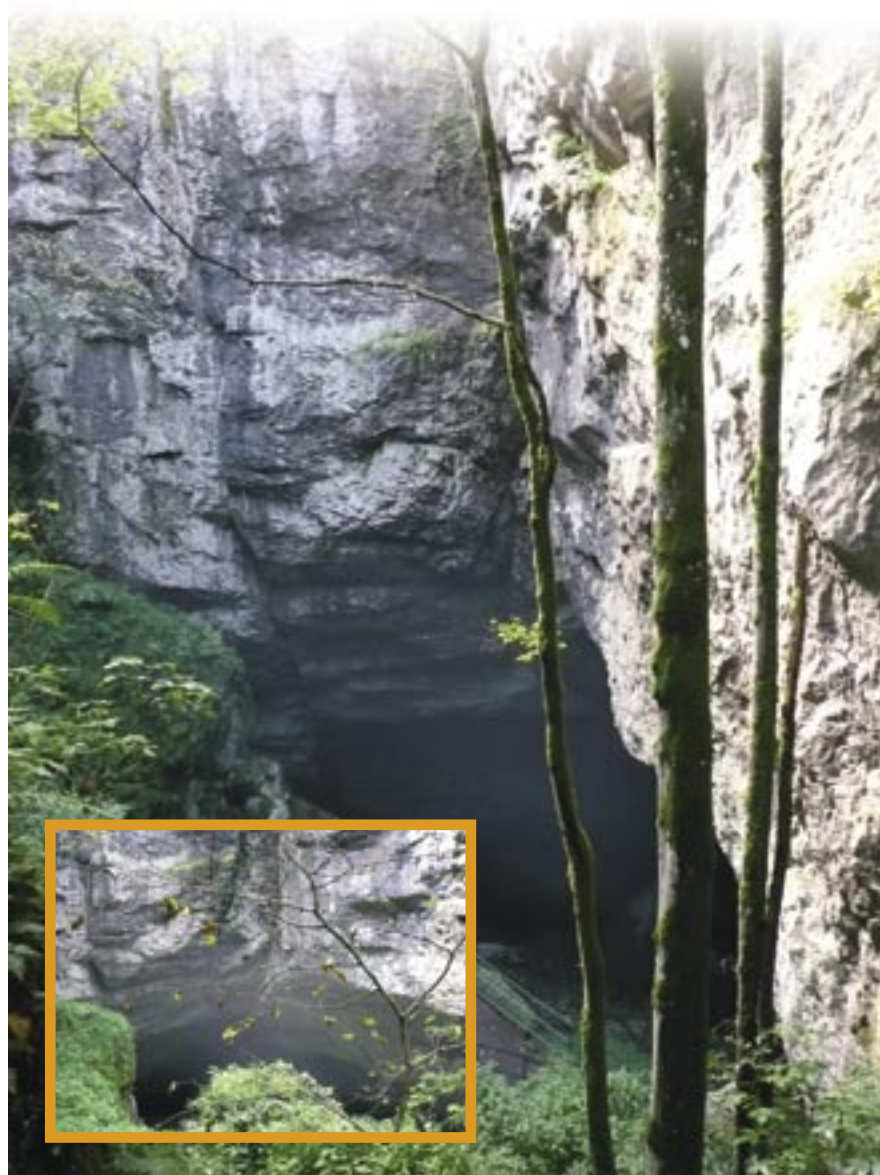
Jaskyňa pred jej zavalením pred vyše dvetisíc rokmi bola údajne obývaná. Tieto poznatky existujú z preskúmania takzvaného Archeologického dómu, ktorý je jej

súčasťou a v ktorom bolo zistené neolitické, halštatské a laténske osídlenie.

Po zídení po schodoch sa vám naskytne pohľad iba na diery pod skalou a zároveň Vás zamrazí, lebo ľadnica sa svojou teplotou vyrovná aj v letných mesiacoch teplote v iných našich uzavretých jaskyniach, pričom je atmosferickému vzduchu relatívne dostupná. Aj ráno okolo pol desiatej sa nad jamou vznášal malý vankúšik hmly. Najväčším prekvapením bolo zistenie, že na dne jamy sa nachádza ľadový cencúľ visiaci tesne nad dnom jamy a malá homoľa ľadu ležiaca priamo na povrchu jamy, čo dokumentuje aj jedna zo snímok.

Ak Silickú ľadnicu navštívite, neolutujete. Bez sprievodcu a aj bez kombinácie s návštevou nižšie položenej Gombaseckej jaskyne, alebo aj s návštevou tejto jaskyne budete mať trvalý zážitok a pekné fotky na pamiatku. ■

Stanislav GÉCI
Foto: autor

Výstava maturitných prác Strednej odbornej školy drevárskej vo Zvolene

Už po dvanásťkrát sa vo výstavných priestoroch Lesníckeho a drevárskeho múzea predstavila maturitnými prácami svojich študentov Stredná odborná škola drevárska Zvolen. Prevažnú časť vystavených exponátov tvorili maturitné práce študentov odboru Tvorba nábytku a interiéru (TNI), ktoré boli doplnené maturitnými výstupmi študentov odboru Drevárstvo a nábytkárstvo (DaN).

Maturanti - dizajnéri si vybrali tému práce z oblasti sedacieho, stolového, lôžkového a úložného nábytku. Vyvinuli vlastný návrh riešenia. Okrem teoretickej časti (úvod, cieľ práce, filozofia práce, história príslušného typu nábytku, analýza súčasného stavu trhu, typológia, opis vlastného návrhu - od procesu navrhovania až po ekonomické zhodnotenie produktu) vytvoril každý maturant kompletnú výtvarnú a technickú dokumentáciu, model nábytku a maketu interiéru so zakomponovaným vlastným návrhom. Súčasťou práce sú aj postery a prezentácie. Maturitné projekty pedagogicky viedli: Ing. Ivana Chovancová, Mgr. Jiří Dvořáček, Ján Milčík, Ján Krátky a Štefan Bartoš.

Okrem maturitných prác boli na výsta-

ve prezentované aj dosiahnuté úspechy študentov odboru TNI v školskom roku 2009/2010. Barová stolička UNEVENLY s jej autorom študentom 4. ročníka Stanislavom Sabom, po úspechoch v krajskom a celoslovenskom kole, bude reprezentovať Slovenskú republiku na medzinárodnej prehliadke Stredoškolskej odbornej činnosti v Moskve. Kreslo CUBE štvrtáka Pavla Janáčka získalo 1. miesto v celoslovenskej súťaži Najlepšia maturitná práca vyhlasovanej Zväzom spracovateľov dreva na Slovensku. Z ďalších úspešných študentov sa prezentujú druháčky Mirka Paučová a Terézia Rapčanová.

Počas vernisáže 24. mája sa uskutočnilo aj vyhodnotenie dizajnerskej Súťaže o inovatívne riešenie kuchyne. Vyhlasovateľ súťaže - spoločnosť DUOMAS, s.r.o. odovzdala hodnotné vecné ceny autorom Terézii Rapčanovej, Stanislavovi Sabovi a Róbertovi Ondičovi.

Maturitné práce odboru Drevárstvo a nábytkárstvo boli zastúpené stavebnostolárskymi výrobkami, ktoré vyhotovili študenti pod pedagogickým vedením Ing. Petra Leštacha, Bc. Jozefa Holeca, Ing. Melánie Vatalovej, Mgr. Jozefa Červinského, Ing. Jozefa Vaníka

a Mgr. Milana Hucovca. Študenti navrhli a vyrobili vchodové dvere, kombinované eurookno drevo - hliník, pivničné okno klasickej konštrukcie a model záhradného altánu.

Súčasťou výstavy bola aj komplexná prezentácia školy s učebnými a študijnými odbornými, ktoré škola ponúka. ■

Mária ROŠKOVÁ

Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

**Stanislav Sabo,
4. ročník,
Barová stolička
UNEVENLY**

z pošty

Reakcia čitateľa na rozhovor s Jánom Mičovským v rubrike Ľudia a lesy (LESNÍK júl-august 2010)

Po dlhom čase som si na stránkach nášho Lesníka prečítal článok, ktorý ma mimoriadne oslovil. Pracujem u štátneho podniku LESY SR 23 rokov, to je v podstate od skončenia vysokej školy. Som síce o niečo mladší ako vy, ale Váš entuziazmus a viera v zlepšenie súčasného stavu mi akosi chýba a som si istý, že v tom nie som sám. Vaše názory sa mi zdajú príliš idealistické aj keď srdce mi veľmi súhlasí.

Pred 500 rokmi Machiavelli napísal „...ľudí nemotivujú mravné normy alebo ideály, ale len materiálne záujmy. Ľudia sú od prírody zlí a leniví a degenerujú, ak ich nič nenúti prekonať tieto prirodzené vlastnosti.“

Naturalistické, ale žiaľ, tieto slová sú pravdivé aj v súčasnosti. Samozrejme nie všetci ľudia sa dajú vtisnúť do Machiavelliho definície. Našťastie.

Pokiaľ však „mlčiaca väčšina“ bude ochotná tolerovať mnohé negatívne javy v našej spoločnosti, v súčasnosti skôr bežné, pokiaľ hlas tých, čo majú „nútiť ...“ nebude rozhodujúci a pokiaľ si nevedomia svoju silu a nebudú aj schopní ju využiť, nezmení sa nič. Nedávno som kdesi zachytil ako v Grécku odstúpila ministerka kultúry, z dôvodu, že jej manžel mal nejaké nezrovnalosti s daňovým úradom. Na Slovensku utópia. Slovenskí voliči na niečo takéto ešte nedorástli a vďaka ich tolerancii aj slovenskí politici.

Slovenskú spoločnosť a v rámci nej aj našu malú lesnícku komunitu čaká ešte dlhá cesta. Dobré ste napísali, že v štátnych lesoch pracuje kopec slušných a poctivých ľudí. Už druhýkrát v tomto príspevku s Vami súhlasím.

Sme na začiatku novej kapitoly. Je tu možnosť začať niečo iné, spolu s mnohými aj ja dúfam, že lepšie. Hodí sa sem aj to tisíckrát otrepané a možno trochu sprofanované „nádej zomiera posledná“. Tá slušná a poctivá väčšina bude tomu určite ochotná pomôcť. ■

redakčne krátené
Jozef Maraček

K splavovaniu dreva v lesoch Horehronia

Tatiana FIGUROVÁ

Najstarším spôsobom, akým sa drevo po vyťažení v minulosti dopravovalo vo väčšom množstve bol transport po vode. Človek oddávna využíval skutočnosť, že drevo je ľahšie ako voda a môže ňou byť unášané. V priebehu 19. storočia mimoriadne stúpali požiadavky vyvíjaceho sa priemyslu na spotrebu dreva, ktoré sa v uhorských pomeroch stalo strategickou surovinou. Tvorilo energetický základ akejkoľvek priemyselnej výroby a to takmer až do konca 19. storočia. K najdôležitejším oblastiam Slovenska bohatým na drevo patrilo Horehronie a preto sa netreba čudovať, že rástol tlak majiteľov baní, hút a železiarní na zvyšovanie tunajšej ťažby dreva. S tým bol však spojený dopravný problém, ktorý pomáhala riešiť práve sila vody. Vodné šmyky, nádrže, hate, hrable boli v tom čase najrozšírenejšími technickými zariadeniami pre dopravu dreva, nehovoriac o pltníctve, ktoré na Horehroní pretrvalo až takmer do polovice 20. storočia. O lesoch Čierneho Hrona na začiatku 19. storočia čiernobalocký farár Štefan Petruš napísal: *Pramene čiernohronskej oblasti síce nie sú splavné, ale drevonosné sú skoro všetky a handeľskí drevorubači vynikali v umení urobiť ich drevonosnými. Každý potôčik vedeli výborne prispôbiť plavbe dreva za pomoci vodných zvlažovačov a drevom obložených potôčkov.*

Výstavbu vodných nádrží - tajchov, ktoré dvíhali hladiny potokov, vytrvalo presadzoval J. Dekrét Matejovie, od roku 1814 vedúci lesného úradu v Banskej Bystrici, ktorého otec na sklonku života pôsobil ako strážca tajchu v Šalingu. Úradná korešpondencia medzi Dekretom a cisársko-kráľovskou komorskou správou prezrádza, že Dekrét vytrvalo žiadal výstavbu väčších a trvácnejších tajchov napríklad v Kamenistej a Vydrovskej doline, argumentujúc ťažbou dreva v stále vzdialenejších oblastiach.

Nádrže vybudované počas pôsobenia J. D. Matejovie boli nahradené väčšími ná-

držami stavanými podľa hydrostatických zásad až v druhej polovici 19. storočia. Na jeho konci malo banskobystrické riaditeľstvo lesov na Horehroní vybudovaný vodný dopravný systém, s dvomi kamennými hrádzami a desiatimi priehradami – rezervoárami. Drevo sa plavilo na 94 km dlhom úseku Hrona a 1332 km dlhých vodných žlaboch. Na zachytávanie dreva slúžilo jedenásť tajchov. Vodný dopravný systém tvorili štyri sústavy: čiernohronská, kamenistopotocká, osrblianska a bacúšska. Z nich prvá bola najrozsiahlejšia, tvorilo ju až osem drevených tajchov. Tajch Hrončok, dnes už nesúci hrdé označenie Významné lesnícke miesto, bol spolu s dreveným tajchom Klementka súčasťou kamenistopotockej sústavy. Hrončok podobne ako tajch v Bacúchu vznikol až v druhej polovici 19. storočia a oba môžeme obdivovať dodnes. Boli to jediné dva tajchy, ktoré neboli z dreva, ale z ubitej hliny a kameňa. Zmienky o druhom kamenistopotockom tajchu Klementke nájdeme o. i. aj v krásnej literatúre. G. Z. Laskomerský, komorský lekár, vo svojich pamätiach Päťdesiat rokov slovenského života niekoľkokrát spomína *Klimentku* pri svojich opisoch nádherných čiernohronských lesov.

Hustú sieť vodných šmykov, drevosplavných potokov a tajchov na konci 19. a v prvej polovici 20. storočia začala nahrádzať úzkokoľajná železnica a neskôr sieť lesných ciest. V súvislosti s novými spôsobmi dopravy dreva prebiehali v povodí Hrona počas 20. storočia výrazné zmeny. Lesníci postupne upúšťali od obnovovania a čistenia splavovacích zariadení a presúvali pozornosť na stavbu a údržbu železnice a lesných ciest. Pamätník Lesnej správy Sihla napríklad prezrádza údržbu tajchu Klementka ešte v roku 1926 a plavenie dreva po Kamenistom potoku v roku 1927,

Rizňa z potoka Spády, tak ako ju objavil Vojtech Ilčík, Foto: Ing. Milan Longauer

no dnes už po tajchu nenájdeme viditeľnú stopu. Transport dreva prevzala lesná železnica. Nás však zaujímalo a stále zaujíma, či sa predsa len ešte niečo v teréne dá nájsť. Vďaka ochote pracovníkov OZ Čierny Balog sme v ich sprievode mohli absolvovať úvodné cesty po lokalitách, kde sa v 19. - 20. storočí splavovalo drevo. Miestne topografické názvy nás presvedčujú o prítomnosti splavovacích zariadení v minulosti – Tajch, Tajšok, Malý Tajch, Rizňová, atď., no my sme vďaka lesníkom získali aj informácie o veľmi konkrétnom hmatateľnom materiáli. Na zvyšky drevenej hrádz v lokalite Veľký Tajch – pravdepodobne ide o tajch Páleníčnô ako súčasť čiernohronskej sústavy - nás upozornil Ing. Peter Lukš z LS Dobroč. K starej, relatívne dlhšej zachovanej rizni v potoku Spády nás zas priviedol Vojtech Ilčík z LS Sihla, človek so vzácnym prístupom k histórii a obdivuhodnou sumou informácií, o ktoré sa s nami neváhal podeliť. Skutočne muzeálny kus nás však čakal v Obrubovskej doline. Ing. Ján Steinbach z OZ Čierny Balog, náš trpezlivý sprievodca, objavil po nedávnych veľkých vodách cca 7 metrový šmyk v relatívne dobrom stave, ktorý sme si mohli odviezť do depozitu Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene.

Lesy Horehronia pod korunami stromov skrývajú oveľa viac ako môže zachytiť bežný návštevník počas krátkej prechádzky. Sme vďační za všetky získané informácie i artefakty, ktoré pomáhajú dotvárať náš obraz o práci lesníkov v predchádzajúcich desaťročiach či dokonca storočiach a veríme, že budeme môcť aj naďalej o ne obohacovať naše múzejné fondy. ■

do vašej knižnice

V službách strieborného mesta

Peter GOGOLA

Lesník vo výslužbe Jozef Bacúr je literárne i výtvarne činný človek s talentom rozprávača. Jeho najnovšia publikácia – zbierka poviedok s poľovníckymi námietkami *V službách strieborného mesta* prináša dvadsaťsedem príbehov. Vyrôzprávali mu ich lesníci, ktorí pracovali a pracujú v Mestských lesoch Banská Bystrica (preto ten názov). Autor ich postupne predstavuje ako svojich blízkych priateľov a ich príbehy prerozpráva. Poviedky sú zaujímavé, niektoré trochu bizarné (napríklad pretláčanie statnej medvedice s horárovým autom na zväžnici). Text je bohato doplnený ilustráciami, ktorých autorom je sám Jozef Bacúr. Odporúčam všetkým milovníkom poľovníckych príbehov. ■

Jozef Bacúr: **V službách strieborného mesta**

Poľovnícke príbehy mestských horárov

98 strán

vydal Jozef Bacúr vlastným nákladom v roku 2010

vytlačil VKÚ Harmanec

cena 5 €

Výročie veľkého rodáka a znalca poľovnej zveri Ernesta Bethlenfalvyho

Viliam STOCKMANN

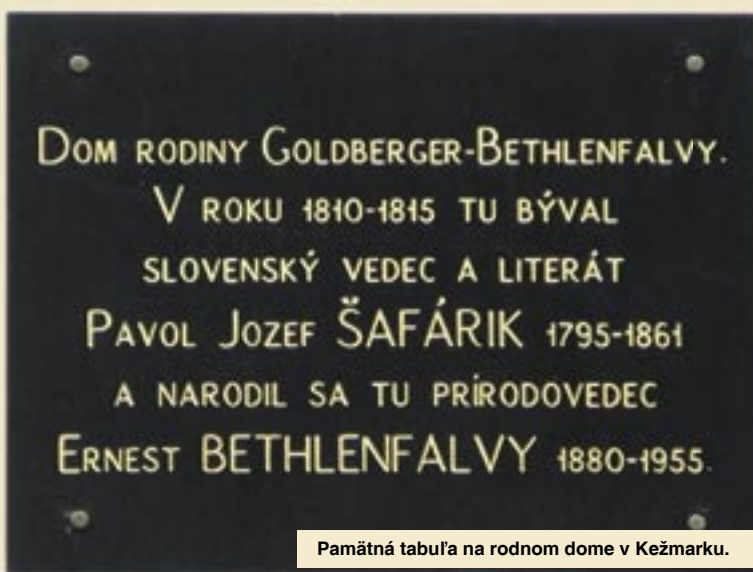
Ernest Bethlenfalvy

Mesto Kežmarok je hrdé na mnohých slávnych rodákov. Na jedného z nich – Ernesta Bethlenfalvyho - si treba tohto roku spomenúť, okrem iného pre nás lesníkov a poľovníkov aj zo stavovského dôvodu. Bol našim popredným znalcom a odborníkom na faunu, špeciálne na poľovnú zver. Pripomíname si ho t. r. hneď pri príležitosti dvoch jeho výročí: 130. výročia narodenia a 55. výročia úmrtia.

Bethlenfalvyovci bola stará a vážená rodina v Kežmarku i na okolitých svojich majetkoch, prevažne v Huncovciach. Malý Ernest sa narodil 12.2.1880 v Kežmarku v rodine potomkov saských kolonistov. V jeho rodnom dome niekoľko desaťročí predtým žil aj slovenský vedec a literát Pavol Jozef Šafárik. Ako syn majetnej rodiny dostal dobré vzdelanie a v čase vzrástania hospodárskeho rastu v monarchii a zavádzania efektívnych hospodárskych metód v poľnohospodárstve bolo prirodzené, že ak sa má ujať rodinného veľkostatku musí študovať tento odbor. A tak rodinná rada i sám mladý Ernest sa rozhodli, že po ukončení základného vzdelania pôjde študovať na Hospodársku akadémiu do Debrecínu. Po ukončení štúdiá a usadení sa na svojom dedičnom zemianskom majetku v Huncovciach, sa stal jeho správcom. Medzitým bol ešte dobrovoľníkom tretieho husárskeho pluku c. k. monarchie. Jeho prirodzený zmysel pre zveľadenie majetku na veľkostatku ho posúval k samoštúdiu prírodných procesov, najmä v oblasti živočíšstva a poľovnej zveri.

Snaha o ďalšie znalosti a poznávanie sveta prírody ho priviedli do Karpatského spolku, kde sa postupne od radového člena sa stal predsedom Sekcie ochrany prírody Karpatského spolku. Patrí k priekopníkom ochrany prírody a znalcom špeciálne tatran-

skej fauny vo Vysokých Tatrách. Stal sa známym hlavne svojim dovtedy neznámym myšlienkovým prúdom o význame a vzájomnej spätosti všetkých druhov fauny v prírodnom prostredí. Bol spoluzakladateľom celoslovenského Loveckého ochranného spolku. Bol prvý čo vyslovil názor o tom, že

Pamätná tabuľa na rodnom dome v Kežmarku.

v prírode neexistuje polarita škodlivých a užitočných druhov. Pre svoje revolučné názory v rámci prírodného prostredia a ekologických vzťahov, ktorými predbehol celú jednu generáciu, čelil značnú časť života kritike opozície. V 20. a 30 rokoch keď Zipser Deutsche Partei rozvíjali kampaň proti zriadeniu TANAP, postavil sa publikačne i argumentačne proti nim. V roku 1925 venoval výsledok svojich archeologických vykopávok Tatranskému múzeu. Osobitný význam v jeho dielach majú state o ochrane zveriny a o prirodzenom výbere. Bol zástancom nevyhnutnosti komplexnej ochrany Tatier a patril k dlhoročným propagátorom a iniciátorom ich vyhlásenia za národný park. Treba spomenúť ním vydaný propagačný leták, ktorý vyšiel v kežmarskom časopise Karpatského spolku (1942), ktorým na základe množstva argumentov a príkladov zo zahraničia brojí za skorú a dôslednú ochranu tatranskej prírody. O výsledkoch svojich pozorovaní a výskumoch napísal množstvo statí v odborných

časopisoch, niektoré boli vydané aj knižne. Z jeho bohatej publikačnej činnosti treba spomenúť najmä knižné vydanie publikácie o stave spišského poľnohospodárstva (1912). Jeho pozorovania a výskum volne žijúcich živočíchov publikoval v nemčine, maďarčine a slovenčine v časopisoch Vadászlap (1932-1937), Karpathen post (1933-1934), Karpaty (1934), Lovy (1936-1937), Aquila (1950), a Sylvia (1953). Bol autor prvej slovenskej poľovníckej mono-

grafie, ktorá vyšla postupne v dvoch nezmenených vydania, ale s dvomi názvami : „Naše poľovníctvo“, a „Naša zverina“ (1935). Vyvrcholením publikačnej činnosti Bethlenfalvyho je jeho samostatné vedecké dielo o faune Vysokých Tatier „ Die Tierwelt der Hohen Tatra“ z roku 1937, ktoré prinieslo celý rad prevratných názorov a predsa bolo v celej Európe veľmi priaznivo hodnotené. Publikoval množstvo príspevkov z vlastného pozorovania, výskumu prírodných zákonitostí. Jeho práce vychádzali doma i v cudzine.

Jeho syn, Joseph Bethlenfalvy (1906) bol architekt, horolezec a fotograf vo Vysokých Tatrách.

Ernest Bethlenfalvy zomrel 18. 6. 1955 v Huncovciach, pochovaný je v Kežmarku. Na hrobe má príznačný epitaf „Skúmatel' prírody“.

Nie náhodou bolo jeho meno zvečnené do žuly pamätníka Štátnych lesov v Tatranskej Lomnici pri príležitosti 50. výročia uzákonenia TANAPu. ■

Prírode blízke obhospodarovanie lesa je pojmom, ktorý sa na Slovensku v posledných rokoch frekventovane používa nielen v odbornej lesníckej terminológii, ale aj v praktických hospodárskych opatreniach. Rozhodujúci podiel na tom majú Lesy SR, š.p. Banská Bystrica, ktorý vytvoril celú sústavu nástrojov na jeho spropagovanie ako aj praktickú realizáciu. Jedným z najdôležitejších sa stal metodický pokyn, ktorým sa od r. 2005 Lesy SR, š.p. prihlásili k podpore princípov a zásad prírode blízkeho hospodárenia a vytvorili systém na jeho postupné presadzovanie do praxe.

Prírode blízke hospodárenie je tu zafinancované širokou škálou postupov, ktorá dáva každému lesnému hospodárovi možnosť ich uplatnenia v lese, ktorý odborne obhospodaruje. Ich spoločným znakom je postupná prebudova lesa na jeho prirodzenú štruktúru s diferencovanou porastovou výstavbou pri súčasnom optimálnom využívaní jeho hospodárskeho potenciálu. Ak dôsledne sledujeme tento cieľ, potom si však prírode blízke obhospodarovanie lesa nemôžeme zamieňať s bežnými postupmi podrastového hospodárenia. Tie sú charakteristické vytváraním rúbání na viac-menej pravidelných obnovných prvkoch a hoci sa tu na obdobie obnovnej doby vytvárajú dvojtážové porasty, podstatnú časť svojho života majú porasty jednovrstvovú výstavbu. Cieľom prírode blízkeho pestovania lesa je pozvoľne priviesť takéto lesy na stav zodpovedajúci predstave prirodzených lesov, teda k porastom rôznovekým a viacetážovým. Nemenej dôležitým cieľom je zvýšiť stabilitu porastov, ktorá bude vychádzať zo stabilného postavenie jednotlivých stromov pri ich raste v prirodzenom zápoji. Pri zhodnocovaní vyprodukovanej drevnej hmoty je cieľom ťažiť stromy v čase ich rubnej zrelosti jednotlivo alebo v skupinách podľa ich individuálnych vlastností tak, aby sa využili produkčné faktory stanovišťa ako aj každého stromu. V pestovateľskej činnosti je cieľom zminimalizovať náklady ako prirodzený dôsledok jemnejším foriém hospodárenia, keď lesný hospodár necháva v lese za seba pôsobiť prírodné autoregulačné procesy a svojou činnosťou ich len usmerňuje a dopĺňa v prospech svojich hospodárskych cieľov.

Symbolom napĺňania týchto cieľov sa v Lesoch SR, š.p. stávajú objekty Pro Silva. Zakladajú sa ako ucelené lesné komplexy s minimálnou výmerou 100 ha, ktoré tvoria prevažne rubné (príp. predrubné) porasty, kde je možnosť a predpoklad dôsledne uplatňovať zásady prírode blízkeho hospodárenia. Za 5 rokov sa intenzívnou komunikáciou s lesníckou prevádzkou, prostredníctvom kurzov,

Za hospodárením
v objektoch
PRO SILVA

I. Prečo zakladáme objekty Pro Silva

Rudolf BRUCHÁNIK

školení, exkurzií, lesníckych dní a odbornými publikáciami podarilo k zakladaniu objektov Pro Silva získať niekoľko stovák lesných hospodárov. V súčasnosti Lesy SR, š.p. evidujú vyše 200 objektov Pro Silva s výmerou presahujúcou 45 000 ha. Do procesu sa zapájajú ďalší a sú aj takí, ktorí po počiatočnom váhaní a opatrnom prístupe teraz za objekt Pro Silva požadujú vyhlásiť celý lesnícky obvod. Stále sú však aj takí, ktorým sa myšlienka páči, chceli by ju presadzovať, nechcú sa však viazať na vymedzenú lokalitu a odrádza ich tiež vypracovanie projektovej dokumentácie, ktorá je základnou súčasťou pre vyhlásenie objektu Pro Silva. Tá však rozhodne nie je samoučelná a vo svojej štruktúre podáva informáciu o lokalizácii, drevinovej a vekovej skladbe a ďalších taxačných charakteristikách, o zámere, ktorý vedie k vytvoreniu objektu, uvádza doterajší spôsob hospodárenia a navrhuje jeho zmenu prírode blízkymi postupmi, nasmerovanými k naplneniu zámeru. A i keď tieto postupy sú pre rôzne dreviny, prírodné a terénne podmienky rôzne, ich spoločným menovateľom musí byť snaha o postupné formovanie prírode blízkeho lesa.

Tak, ako sa postupne naplňa databáza objektov Pro Silva, vyvíjajú sa i opatrenia, ktorými sa objektom Pro Silva dáva vážnosť, zodpovedajúca sledovanému cieľu:

a) spracovanú projektovej dokumentáciu podpisuje vedúci lesníckej výroby príslušného OZ, čím vlastne odsúhlasuje zámer hospodárenia, predpokladané obnovné a technologické postupy a s nimi spojenú ekonomickú efektívnosť,

b) na podporu zastabilizovania ťažbových skupín, ktoré budú viesť jemnejšie postupy hospodárenia vykonávať s minimalizáciou škôd na zostávajúcom poraste, môže im

byť v zmysle smernice o uplatňovaní dodávateľského spôsobu zadávaná práca priamym zadaním,

c) všetky objekty Pro Silva s celou projektovej dokumentáciou sú vystavené na webovej stránke Lesov SR, š.p., kde si ich môže vyhľadať každý, ktorý z nich chce načerpať inšpiráciu a poučenie,

d) v programovom prostredí Webles je vytvorená databáza objektov Pro Silva, je možné vyselektovať predpísaný plán hospodárskych opatrení a lesnú hospodársku evidenciu za každý porast ako aj celý objekt Pro Silva, je zabezpečené prepojenie na plánovací program KRPK. Umožňuje to sledovať ťažbovú a pestovateľskú činnosť tak vo výkonoch ako aj nákladoch a porovnávať ich intenzitu, prácnosť a nákladovosť k bežnému hospodáreniu,

e) vyhotovovatelia programov starostlivosti o lesy (LHP) sú oboznámení s objektmi Pro Silva a navrhované ciele hospodárenia zohľadňujú pri tvorbe plánov hospodárskych opatrení. Každá JPRL, ktorá patrí do objektu Pro Silva, je v opisnej časti označená ako „porast Pro Silva“,

f) štátna správa lesného hospodárstva zohľadňuje príslušnosť porastov do objektu Pro Silva pri vykonávaní kontrolnej činnosti, pri schvaľovaní plánov hospodárskych opatrení a pri rozhodovaní o zmene plánu.

Objekty Pro Silva sa natrvalo začlenili do lesníckeho diania v Lesoch SR, š.p. a dnes sa už len málokto počuduje nad ich opodstatnenosťou a účelnosťou. Stali sa symbolom našej hospodárskej činnosti v lese pre budúce obdobie, cestou, na ktorú sa začína vydávať stále viac lesníkov a ich úloha zanikne až vtedy, keď sa prírode blízke pestovateľské postupy stanú prirodzenou súčasťou lesníckej prevádzky. Dovtedy však bude určite zaujímavé a poučné, oboznámiť sa s cieľmi, postupmi a výsledkami hospodárenia v niektorých objektoch Pro Silva. V rubrike „Za hospodárením v objektoch Pro Silva“ sa s nimi môžete stretnúť v nasledujúcich číslach Lesníka. ■

Zväz spracovania dreva
Slovenskej republiky

Rozhovor s prezidentom ZSDSR
Ing. Igorom Patrášom

Využime potenciál

Peter GOGOLA

Ing. Igor Patráš

Aká je tradícia spracovania dreva na Slovensku?

Spracovanie dreva na Slovensku má niekoľko storočnú tradíciu. Obyvatelia Slovenska mali ku drevu a výrobkom z dreva vždy blízko. Najlepším dôkazom sú početné skanzeny slovenskej dediny, ktoré sú celé postavené z dreva. Najväčší odklon od domáceho využívania dreva nastal v druhej polovici 20. storočia, v období rýchlej industrializácie a riešenia bytovej otázky betónovými panelovými domami. Našťastie aj v tomto období ostal u ľudí pozitívny vzťah k lesu a drevu. Nešťastím pre drevo a výrobky z neho bolo, že sa v období socializmu stal skôr vývozným artiklom.

Aká je momentálna situácia v oblasti spracovania dreva na Slovensku?

Trend zvyšovania stupňa finalizácie výrobkov na báze dreva je dobrý, ale tempo je nedostatočné a tam je potrebné sústrediť pozornosť vlády. V prípade, že sa nám s vládou a príslušnými ministerstvami podarí optimálne nastaviť motivačné a organizačné podmienky pre pestovanie lesov a spracovanie dreva, môže sa lesnícko – drevársky komplex stať perspektívnym a výrazne vyšším prispievateľom do štátneho rozpočtu. Zvýšenie domácej spotreby dreva umožňuje rozvoj postavený nie na zvyšovaní ťažby, ale na zvyšovaní

finalizácie výrobkov a zvýšenej domácej spotreby dreva. To zatiaľ nepochopila žiadna slovenská vláda, a tak stále dúfame a snažíme sa presvedčiť kompetentných. V tomto zohráva Zväz spracovateľov dreva dôležitú komunikačnú a koordinačnú úlohu.

Aká je zamestnanosť v tomto odvetví?

Spracovanie dreva znamenalo vždy garanciu zamestnanosti, najmä v regiónoch, kde iné pracovné príležitosti nie sú a je tam vysoká nezamestnanosť a nižšia kvalifikovanosť pracovnej sily – mám na mysli Oravu, Spiš, Gemer a Horehronie. Spracovateľské kapacity drevárskeho a nábytkárskeho priemyslu sú postavené na malých aj veľkých firmách a tam je stále priestor na zvyšovanie zamestnanosti. Tento potenciál by sme mali využiť.

Aká je pozícia Slovenska na európskom trhu?

Lesnatosť a zásoby dreva na Slovensku sú pomerne značné. Máme šancu rozvíjať najmä produkciu výrobkov s vyššou pridanou hodnotou. Momentálne na európsky trh dodávame najmä jednoduché stavebné rezivo, to je to prvotné spracovanie dreva, a s tým sa nemôžeme uspokojiť.

Existuje oblasť, na ktorú sa naši spracovatelia dreva špecializujú, prípadne, v ktorej sú obzvlášť úspešní?

Ak vnímame celkovú situáciu na Slovensku, môžeme byť spokojní s pozíciou celulózo – papierenského priemyslu, kde došlo k začleneniu domácich spracovateľov do veľkých nadnárodných spoločností a vďaka tomu sa ich výrobky umiestňujú takpovediac na celom svete.

Niečo podobné sa čiastočne udialo v prvotnom spracovaní dreva, teda v pilárskom priemysle, kde taktiež existujú firmy, ktoré sú začlenené do spoločností, ktoré majú pozíciu na celoeurópskom trhu. Tieto možnosti treba ďalej rozvíjať. Naša perspektíva je v spracovaní toho, čo dosiaľ málo využívame, to znamená spracovanie listnatého reziva, teda najmä buka.

Najväčšia šanca na Slovensku je výstavba drevených domov. Drevené domy predstavujú nielen kvalitné a ekologické bývanie, ale predstavujú v sebe aplikáciu veľkého množstva produktov, ktoré domáci výrobcovia vyrábajú – okien, dverí, podláh, nábytku i samotnej konštrukcie. V tomto sme takmer sebestační. Potrebujeme ešte rozvinúť niekoľko technologických procesov, mám na mysli najmä lepenie dreva. V takom prípade by sme mohli nasledovať Fínsko, Rakúsko, Nemecko, kde tento potenciál dokázali rozvinúť.

Ďakujem za rozhovor. ■

Bude?

Peter GOGOLA

Bývalá vláda na sklonku svojho pôsobenia rozhodla o zlúčení niekoľkých ministerstiev: ministerstvo hospodárstva sa zlúčilo s ministerstvom výstavby a ministerstvo pôdohospodárstva s ministerstvom životného prostredia. Fajn, štát ušetrí, povedal si občan, ktorý to celé zo svojich daní financuje. Ha-ha-ha, zasmiali sa potichu politici naivnému občanovi. Potom prišli voľby a zrazu bolo všetko inak. Nový minister pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Zsolt Simon dal návrh megaministerstvo opäť rozdeliť. Jeho návrh podporila vláda a tak prišiel na svet kompetenčný zákon. Národná rada ho schválila, ale pán prezident sa rozhodol ho nepodpísať. S argumentom, že treba veci riešiť inak: lesníkov odčleniť od súčasného Ministerstva pôdohospodárstva SR a vytvoriť Ministerstvo lesov, vód a životného prostredia SR.

Táto myšlienka nie je nová: podobným spôsobom sú rezorty rozdelené napríklad v susednom Rakúsku. A v princípe toto členenie má svoje opodstatnenie:

lesníci boli vždy aj ochrancami spravovaného územia. Veď lesné rezervácie na Slovensku vyhlasujeme a ctíme od roku 1898. Teda dlhé desaťročia pred tým, ako sa objavuje pojem ochrana prírody. Celá vec má však jeden zásadný háčik, čo háčik, HÁK AKO HROM! Nesúladi lesníckej a ochranskej legislatívy. Zákon o lesoch 326/2005 Z.z. a Zákon o ochrane prírody a krajiny 543/2002 Z.z. si protirečia v mnohých ustanoveniach. Aktuálnym príkladom je boj s kalamitným premnožením podkórneho hmyzu v územiach s vyšším stupňom ochrany: jeden zákon prikazuje proti chrobákoví zasahovať, druhý to zakazuje, resp. podmieňuje to udelením výnimky, schválenej orgánom štátnej správy životného prostredia. A ten má času ako čečiny: kým rozhodne, chrobáčik sa opäť rozmnoží a frnk! – do susedného porastu. A keď kamery odhalia v hlavnej spravodajskej relácii televíznym divákom obrovské plochy vyschnutých smrečín, tí si s hrôzou povedia: „Čo tí lesníci robia? Nič?!“

Preto si myslím, že návrh pána prezidenta predbehol dobu. Má svoj zmysel a opodstatnenie, ale na to aby lesníci s ochranármi zdieľali jedno ministerstvo, budú musieť zdieľať jednu filozofiu. A na to musí byť vôľa na oboch stranách. Bude? ■

O (ne)zat'atej sekere

Peter GOGOLA

Iste sa mnohí pamätáte, ako vládny výbor pre boj s ekonomickou krízou nadeľoval na jar minulého roku štátnu pomoc vo forme pôžičiek. Nákladný železničný prepravca ZSSK Cargo, údajne urputne bojujúci s krízou, s veľkým mľasknutím prehltol tučné sústo – 166 miliónov eur. A nikoho nejak zvlášť nezaujímalo, ako a na čo peniaze využije.

Vtedajší minister pôdohospodárstva sa angažoval za udelenie štátnej finančnej pomoci vo výške dvoch miliárd (neľakajte sa, mám na mysli staré slovenské koruny) aj pre lesné hospodárstvo. Následná debata na tému, ako by bolo treba rozdeliť túto obrovskú sumu medzi štátne a neštátne lesohospodárske subjekty úplne zatienila základnú otázku, teda či je výška sumy opodstatnená. Samozrejme, že nebola. Na sanovanie výpadku cash flow v ekonomike štátneho podniku LESY SR vtedy podľa zainteresovaných stačilo zhruba dvesto miliónov (prepáčte, opäť uvažujem v korunách, sila zvyku). Ale podstata bola niekde inde: dve miliardy mali zmiznúť vo vreckách verných. Samozrejme, mínus povinné odvody do straníckej kasy. Stačilo dohodnúť kšeftíky pre spriaznené firmy a po nás potopa. To, za akých podmienok a či vôbec bude lesné hospodárstvo schopné splácať takú obrovskú sumu, to vtedy naozaj nikoho netrápilo. Celú vec zadržal vtedajší premiér Fico. O jeho motivácii môžeme len špekulovať, ale ako obratný populista

na to využil v tom čase podané trestné oznámenie vo veci podozrenia z nehospodárneho nakladania s majetkom štátu v štátnom podniku LESY SR, ktoré mu až na stôl doručila hŕstka vtedajších zamestnancov. „Pán minister, kým nebude v štátnych lesoch poriadok, pôžička nebude! A odvolaj celé vedenie.“ Tak. Fajka zhasla. Bolo po kšeftoch. Už chápete, prečo nedokázal Mečiar vysvetliť dôvod odvolania ministra pôdohospodárstva Becika? Lebo nemohol! Odkryl by karty. A to on zo zásady nikdy nerobil.

A teraz pozor: prichádza pointa. Citujem agentúrnu správu zo 16. augusta 2010: „DOPRAVA: Nákladný železničný prepravca ZSSK Cargo pravdepodobne nedodrží podmienky ohľadne návratnej pôžičky od bývalej vlády. Podľa premiérky Ivety Radičovej už podnik avizoval, že nie je momentálne schopný splácať pôžičku vo výške 166 miliónov.“ Niet pochýb, že v prípade poskytnutia pôžičky štátnemu podniku LESY SR by sa udialo niečo podobné. A súčasné vedenie podniku by malo veľmi boľavú hlavu, ako a z čoho splácať takú veľkú sekera.

A ešte poznámka na záver: manažéri štátnych firiem by mali dostať od ministerstva financií jasnú inštrukciu o tom, ako gazdovať so štátnym majetkom. Použil by som vetu, ktorá zvykla visieť na tabuľke v dedinských krčmách pri výčape: NA SEKERU NEDÁVAME. ■

Prečo mám rád les?

Členovia hudobnej skupiny Čechomor

Prečo máte radi les?

Karel Holas: Já mám rád les vod malička, protože můj tatínek byl lesníkem, takže já jsem v lese vlastně vyrůstal a les mně obohacuje úplně vším. Ať už tam člověk přijde a dýchá skvělý vzduch, který tam je opravdu čistý, vidí přírodu tak, jak je... (premysla)

A ještě rád chodím na houby.

Franta Černý: Pro mně les anebo příroda jako taková znamená jedno slovo, které to tak nejlíp vystihuje a to je harmonie. Jsme hudebníci a vyjadřujeme se svým jazykem. Pro mně to je harmonie.

Aké je vaše najobľúbenejšie miesto na Slovensku? Pripadne prezradte čitateľom, ktorý kus zeme vám prirástol k srdcu u vás v Čechách alebo na Morave.

Karel Holas: Tak co se týká Slovenska, já úplně miluju Slovenský raj. To je tak krásný kout země... a samozřejmě, že to není jenom Slovenský raj, ale ono je toho víc. Nízke Tatry, to je něco nádherného, kdysi jsem tu byl na lyžích jako student a tak jsem si to zamiloval. A co se týče mého nejoblíbenějšího místa, to není úplně les, ale je to u lesa a je to řeka Berounka.

Franta Černý: Na Slovensku, tak já to mám prozaické, protože moje sestra je tu vydatá už dlouho a bydlí v Tatrách, ve Vyšných Hájoch. No tak celkem logicky jsem tam za ní cestoval spoustu let, tak tam se mi líbilo nejlíp. A co se týče u nás anebo tak celkově, tak člověk má vztah vždy k tomu místu, kde bydlí anebo kde vyrůstal, tak u nás je to pro mně Vysočina.

Kde zvyknete tráviť čas voľna, od-dychu, dovolenku?

Karel Holas: Tak dovolená, to je různý, já rád cestuju s rodinou za poznáním různých krajů a tak dál, ale nejraději odpočívám u řeky Berounky. Tam to je nádherný.

Franta Černý: A já to mám právě zase na té Vysočině, tam zalezu na chalupu a jsem na chalupě. ■

Na Bačovskú nôtu

Zelený hájiček, čistá studienočka,
veselo si hudie stará fujarôčka.
Na mokrej poľane krpce rosou máčam,
po kopcoch sa túlam, ku kolibe kráčam.

(Záver je v tajničke.)

	priamo	pokračovanie tajničky	značka bizmutu	značka prísady do jedál	americký výrobca šport. potrieb	nevídomosť					
slávny flámsky maliar		<input type="text"/>					Pomôcky: han, RIP, til, Soho, home	cudzokrajné dravé vtáky	ťažná žrd na voze	začiatok tajničky	tuk, masť
urobil živším		<input type="text"/>					londýnska štvrť predpona (zvuk)			<input type="text"/>	
veliteľské stanovište (skr.)		<input type="text"/>	očistím kefou odklonia sa							<input type="text"/>	
fáza Mesiaca		<input type="text"/>		epická skladba indická poloopica						<input type="text"/>	
chyba, myľka		<input type="text"/>			osobné zámeno ľadovcový nános				Matica slovenská súčasť zbijačky	<input type="text"/>	
Pomôcky: loris, astryl, Peoria	šľachtický predikát	slovenský básnik koniec tajničky						kocúr, po rusky dodatočne zasej		<input type="text"/>	
mesto v USA		<input type="text"/>					získavajú mlieko z vemena časť poľa			<input type="text"/>	
garan-toval		<input type="text"/>				domov, po angl. typ elektrónky				<input type="text"/>	rapotal
očná dúhovka		<input type="text"/>			prieliv pri lstanbule prehra v šachu					<input type="text"/>	
skratka dioktyladipátu		<input type="text"/>		rímska bohyňa múdrosti sieň						<input type="text"/>	
sibírsky veľtok		<input type="text"/>	orientálny hostinec nápis na hrobe				zn. amer. vozidiel orgán čuchu			<input type="text"/>	
vytrval. cestný beh dlhý 42 195 m		<input type="text"/>						Slovenský Červ. kríž Bundes-tag (skr.)		<input type="text"/>	
hládel (expr.)		<input type="text"/>			nabok					<input type="text"/>	
písmeno gréckej abecedy		<input type="text"/>			druh trhaviny					<input type="text"/>	

Vtipy

Malá Dorka príde k mamičke a plače:

- Mami... moja malá korytnačka umrela... ..

- Neplač dcérenka. - utešuje ju mama - Dáme ju do krásnej kartónovej krabičky, pochováme ju na dvore, na hrobček položíme kvety, kúpime kartón Coca Coly, upečiem veľkú tortu, zavoláme všetkých tvojich kamarátov a usporiadame veľký kar.

(V tom momente korytnačka vysunula hlavu z panciera.)

- Dorka, veď ona je živá...

- konštatovala mama.

- Oj, mami - radostne odvetila Dorka - neboj sa, ja ju pridusím!

Vojenský útvar. Hovorí poručík poručikovi:

- Budeme sa musieť bližšie pozrieť na toho vojaka Novotného. Všimol som si, že po streľbe veľmi pozorne zotrel všetky odtlačky prstov zo svojho samopalu.

Marienka, členka strany Mladá zelená alternatíva, sa pozerá na mamičku ako si s úľubou oblieka nový kožuch. Vraví:

- Mami, uvedomuješ si, že aby si si toto mohla obliecť, muselo to úbohé zviera neskutočne trpieť?

- Čo si to ty šteňa dovoľuješ! - hnevá sa mama - Takto sa vyjadrovať o vlastnom otcovi!

Večer na salaši. Honelníci sa pýtajú:

- Bača, a vi ste v tom Sloveňskom národnom povstaňi bojovali?

- Éj... veruže bojoval! - odvetí bača Jano.

- Ojój... bača, a čo takého dramatického ste zažili?

- Éj... raz som ťi vám ja, chlapi moji, německieho pilota obyčajnými vidľami na zem zrazilu...

- Ojój... bača, neklamte! Akže ste mohli običaňmi vidľami pilota zraziť?

- Veruže som ho zrazilu!! Z mojej rodnej sestri som ho vidľami na zem zhodiu!!!

Uveríte?

Na tohtoročnej poľnohospodárskej výstave Agrokomplex bol predstavený najnovší model kombajnu na zber uhoriek. Tento originálny stroj prináša riešenie, ktoré zaručuje kvalitný zber a nepoškodzuje poľnohospodárske kultúry. Vyžaduje však dobre vycvičenú posádku: jedného vodiča ťažného vozidla – traktora a desať „zberačov“. Najlepšie sa ako zberači osvedčili ženy, pretože chlapi v „polohe ležiaceho strelca“ spravidla do polhodiny zaspia. ■

Rubriku pripravuje:
Ferko Tárjako

Euromince so symbolmi fauny a flóry (1. časť)

Peter GOGOLA

Na jar 1996 na zasadnutí rady ECOFIN vo Verone sa členské štáty Hospodárskej a menovej únie dohodli, že euromince budú mať spoločnú európsku a charakteristickú národnú stranu. V roku 1997 boli na spoločnú stranu euromincí vybrané 3 návrhy Luca Luyxa z Kráľovskej belgickej mincovne. Zobrazujú tri rôzne mapy Európy. V pozadí sú umiestnené hviezdy symbolizujúce Európsku úniu. Mapa na minciach 1, 2 a 5 centov zobrazuje vzťah Európy k ostatnému svetu, na minciach 10, 20 a 50 centov symbolizuje Európsku úniu ako skupinu jednotlivých štátov. Zvýraznenie jednoty tej istej skupiny štátov je na minciach 1 a 2 euro. Voľba námetov na národné strany mincí bola ponechaná na jednotlivé členské štáty. Euromince vydávajú jednotlivé členské štáty eurozóny a sú platné na území všetkých štátov, bez ohľadu na to, ktorý štát ich vydal. V našej rubrike Hobby sa všimneme tie mince, ktoré zobrazujú symboly fauny a flóry.

Cyprus

Srdce poľovníka zaplesá pri pohľade na cyperské eurocenty. Jedno-, dvoj- a päťcentové mince, vydané na Cypre, zobrazujú na rube dvojicu muflónov.

Fínsko

Fínska dvojeurová minca má na rube vyobrazené plody a listy moruše. Na hrane mince je nápis SUOMI FINLAND a tri levie hlavy.

Nemecko

Nemecké eurocenty majú na rube národný motív: vetvičku nemeckého duba. Tento symbol pochádza z roku 1837, kedy sa v Nemecku vytvorila jednotná hospodárska oblasť. Jedno- a dvojeurové nemecké mince majú na rube nemeckú orlicu, symbol suverenity a od roku 1950 štátny znak Spolkovej republiky Nemecko. Hrana dvojeurovej mince nesie nápis "EINIGKEIT UND RECHT UND FREIHEIT", v preklade "Jednota a spravodlivosť a sloboda". Týmito slovami začína nemecká hymna. ■

(podľa wikipédie)

Poľovnícky receptár

Jelenie medailóniky s kapustou

Suroviny:

700 g jelenieho stehna, 1 malá cibuľa, 2 lyžice oleja, rozdrvené plody borievky, 1 cl borovičky, 150 ml červeného vína, 250 ml vývaru, 10 g masla, mleté čierne korenie, soľ podľa chuti

Dusená kapusta: štvrt hlávky kapusty, 1 cibuľa, 40 g masla, 2 lyžice brusnicového džemu, 200 ml červeného vína, soľ

Postup:

Mäso očistíme, nakrájame na plátky a naklepeme. Okoreníme mletým čiernym korením a borievkami a na rozpálenom oleji ich prudko opečieme z oboch strán. Potom pridáme nadrobno nakrájanú cibuľu, pokvapkáme borovičkou (môžeme i oflambovať), podlejeme červeným vínom, vývarom a podusíme domäčka. Chuť omáčky zjemníme maslom. Podľa chuti dosolíme. Kapustu nakrájame na tenké rezance. Na roztopenom masle opražíme do sklovita nadrobno pokrájanú cibuľu, pridáme kapustu, brusnicový džem, orestujeme a podlejeme červeným vínom, osolíme a dusíme asi 20 minút.

Podávame s domácou knedľou alebo s chlebom.

Dobrá chuť! ■

Ahoj deti!

Tak som tu zas! Za krásne vystrihnuté a poskladané obrázky posielam darček mojim kamarátom Eliške Michalovej z Trenčína a Jankovi Pružincovi z Ilavy. Ak aj vy chcete získať veselú magnetku - stromček, vystrihnite jednotlivé diely puzzle, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu.

Moja adresa je:
jazvec Mišo
redakcia časopisu Lesník
Námestie SNP č.8
976 55 Banská Bystrica

Ahoj nabudúce!

Kalendár podujatí

9. september
INAUGURÁCIA
ŠTUDENTOV
DETSKEJ LESNÍCKEJ
UNIVERZITY

TU Zvolen

17.-19. september
CELOSVETOVÁ
KAMPAŇ
VYČISTIME SVET
(CLEAN UP THE WORLD)

10. september
STRELECKÁ SÚŤAŽ O POHÁR
GENERÁLNEHO
RIADITEĽA Š.P. LESY SR
OZ VRANOV, STRELNICA
ZÁMUTOV

23. september
DEŇ VYHLÁSENIA
NÁRODNÉHO PARKU
POLONINY (1997) A NP
MURÁNSKA PLANINA (1997)

27. september
SVETOVÝ DEŇ TURIZMU
(WORLD TOURISM DAY)

16.-17. september
INTEGROVANÁ LOGISTIKA
PRI PRODUKCII A VYUŽITÍ
BIOMASY

medzinárodná konferencia

Hotel Orchidea, Veľký Meder

5.-8. október
LIGNUMEXPO-LES

17. medzinárodný lesnícky
a drevársky veľtrh

Výstavnisko Agrokomplex, Nitra

17. september
SLÁVNOSTNÉ ODHALENIE
VÝZNAMNÉHO
LESNÍCKEHO MIESTA
RUDOLF GESCHWIND

OZ Krupina

21. - 22. október
5. EURÓPSKY
KONGRES LESNEJ
PEDAGOGIKY

Lahti (Fínsko)

Životné jubileá

SEPTEMBER 2010

50 rokov

Peter Konc, fakturant dreva – OZ Levice
Ing. Marián Lipka, vedúci LS Kokošovce
– OZ Prešov

Ing. Miroslav Jakubis, hlavný účtovník
– OZ Prievidza

Ing. Jozef Harár, technik, LS Drietoma
– OZ Trenčín

Ladislav Pavliak, vedúci LO, LS Polomka
– OZ Beňuš

Jozef Fabián, vedúci LO, LS Pohorelá
– OZ Beňuš

60 rokov

Jozef Kern, vedúci LS, LS Bratislava
– OZ Smolenice

Zoltán Poprac, referent MTZ a mechanizácie
– OZ Levice

Pavol Madaj, vedúci LO, LS Nitrianske Rudno
– OZ Prievidza

Ján Ďurech, technik, LS Beluša – OZ Považská
Bystrica

Jaroslav Matej, referent správy
a manažmentu majetku – OZ Slovenská Lupča

Vít Mõcik, vedúci LO, LS Ihráč – OZ Žarnovica

Ing. Ľudovít Kicko, vedúci LS, LS Jalná
– OZ Žarnovica

Peter Jenis, vedúci ŠS, ŠS Hladomer
– OZ Semenoles Liptovský Hrádok

Pracovné jubileá 20 rokov

Miroslav Kuchta, vedúci LO, LS Podsúľová
– OZ Rožňava

Ján Sochor, vedúci strediska, Stredisko
lúštiareň – OZ Semenoles Liptovský Hrádok

Ing. Róbert Láska, vedúci ŠS, ŠS Brod

– OZ Semenoles Liptovský Hrádok

Ing. Ján Bobro, VORŠ – držba
a reprivatizácia – GR BB

25 rokov

Emil Bujna, vedúci LO, LS Moravany
– OZ Smolenice

Andrej Hrašna, vedúci LO, LS Dechtice
– OZ Smolenice

Ing. Peter Palaj, vedúci ekonomiky
– OZ Smolenice

Ing. Ján Vacho, vedúci obchodu
– OZ Palárikovo

Ing. Dušan Krajniak, riaditeľ OZ – OZ Levice

Ing. Ladislav Chalmoviansky, vedúci LS,
LS Magura – OZ Prievidza

Ing. Miroslav Pepich, poverený riadením OZ
– OZ Čierny Balog

Ing. Igor Schöber, vedúci LS, LS Michalová
– OZ Čierny Balog

Ing. Ján Pisarcík, technik, LS Michalová
– OZ Čierny Balog

Ing. Beáta Palajová, referent pre plán,
štatistiku a controlling – OZ Krupina

Ing. Štefan Zubriczký, vedúci ekonomiky
– OZ Rožňava

Ing. Jozef Trojan, vedúci LS, LS Betliar
– OZ Rožňava

Valéria Leškaničová, vedúca operačného
nasadenia lesnej techniky, RSLT Vranov
nad Topľou – OZLT, Banská Bystrica

Ing. Peter Meliš, VOR – oblastný kontrolór
– GR BB

Ing. Dana Kráľová, MBA, vedúca
controllingu – GR BB

Ing. Juraj Müller, VORŠ – mzdový metodik,
analytik – GR BB

Ing. Juraj Moravčík, vedúci odb. správy
majetku a majetkových vzťahov – GR BB

Ing. Peter Zima, VORŠ – rozvoj trvalo
udržateľného obhospodarovania lesa – GR BB

Anna Dobrotková, odborný referent, odb.
právny – GR BB

30 rokov

Ing. Vladimír Masica, riaditeľ OZ
– OZ Slovenská Lupča

35 rokov

Ján Gotz, referent správy pozemkov
a reprivatizácie – OZ Slovenská Lupča

Ing. Milan Lubý, referent pre plán, štatistiku
a controlling – OZ Slovenská Lupča

Ing. Ján Koreň, vedúci obchodu
a koordinátor dodávok dreva – OZ Slovenská
Lupča

Ing. Pavol Brečka, technik, LS Predajná
– OZ Slovenská Lupča

Pavol Chválik, vedúci LO, LS Brusno
– OZ Slovenská Lupča

40 rokov

Ján Mala, vedúci LO, LS Staré Hory
– OZ Slovenská Lupča

Vladimír Malachovský, vedúci LO, LS Staré
Hory – OZ Slovenská Lupča

Noriky ovenčené zlatom

Tohtoročný 37. ročník výstavy Agrokomplex si prišlo pozrieť viac ako 70 tisíc ľudí. Celkovo sa na ploche viac ako 11 000 m² predstavilo takmer 430 vystavovateľov z 9 krajín Európy. V rámci súťaží Značka kvality, Značka farmárskej kvality, Zlatý kosák a Šampión výstavy bolo udelených 47 cien. V tvrdej konkurencii si v kategórii živočíšna výroba vybojoval najvyššie ocenenie – Zlatý kosák - norik muránskeho typu, plemeno chladnokrvného koňa zo žrebčína š.p. LESY SR, odštepny závod Revúca. Cenu prevzal z rúk ministra pôdohospodárstva Zsolta Simona riaditeľ OZ Revúca Jozef Bystriansky. LESY SR túto cennú trofej získali symbolicky v roku, kedy oslávime 60. výročie založenia chovu koní v Dobšinej a na Muráni.

Začiatok chovu koní na Muráni sa datuje od r. 1950, kedy bol z podnetu Oblastného riaditeľstva štátnych lesov v Bratislave a vojenských orgánov založený na Veľkej Lúke pri Muráni žrebčín. Hlavným zámerom tohto chovu bola potreba produkcie koní horského typu pre armádu a lesné hospodárstvo. Dnes je žrebčín š.p. LESY SR Dobšiná, najväčším chovateľom chladnokrvných koní v strednej Európe, aktuálne má v chove 250 norikov muránskeho typu.

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: „Plánovanie a evidencia činností v LH“ (kód projektu 160TT0900755).

Cieľom vzdelávacej a informačnej aktivity je zavádzanie a rozširovanie informačných technológií a zručností a tým zabezpečenie skvalitnenia a efektívnosti hospodárenia vlastníkov a užívateľov lesa. Skvalitnenie evidencie zmien LHP, evidencie roztaxácie LHP, lesnej hospodárskej evidencie (LHE), pochopenie dopadu evidencie zmien LHP (resp. roztaxácie LHP, LHE) na aktuálny stav LHP (resp. roztaxácie LHP, LHE), výšku záväzných ukazovateľov LHP (resp. roztaxácie LHP, LHE), vysvetlenie správnej interpretácie zmien, úprav a roztaxácie LHP a dopadov zmien, úprav a roztaxácie na riadenie prevádzky a organizáciu lesnej prevádzky.

Výstupom projektu je špecializovaný kurz pre cca 240 účastníkov (12 aktivít po 20 účastníkov pod vedením jedného lektora), kde sa na praktických príkladoch demonštruje: evidencia zmien LHP, evidencia roztaxácie LHP a LHE, evidencia úprav LHP, dopad evidencie zmien LHP na aktuálny stav LHP a výšku záväzných ukazovateľov LHP, dopad evidencie roztaxácie LHP na aktuálny stav LHP a výšku záväzných ukazovateľov LHP, dopad evidencie úprav LHP na aktuálny stav LHP a výšku záväzných ukazovateľov LHP, dopad prvotných údajov LHE na údaje v evidenčných a bilančných výkazoch LHE.

Cieľovú skupinu predstavujú vlastníci a obhospodarovatelia, odborní lesní hospodári a osoby, zodpovedné za plánovanie a evidenciu lesníckych činností na rôznych úrovniach riadenia.

Kontakt: tel.: 00421/45/52 02 260, fax: 00421/45/53 25 226, siakel@nlesk.org, www.nlesk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: „Príručka vlastníka a obhospodarovateľa lesa“ (kód projektu 160TT0900782).

Cieľom informačnej a vzdelávacej aktivity je predovšetkým:

- vytvorenie predpokladu pre dosiahnutie čo najväčšieho prínosu a pridanej hodnoty v rámci relevantných opatrení programu rozvoja vidieka,
- poskytnutie potrebných vedomostí a zručností pre: zavádzanie inovácií, nových metód a nástrojov práce v lesníckych podnikoch pre zvýšenie ich efektívnosti, zabezpečovanie a zvyšovanie kvality hospodárenia v lesnej prvovýrobe, udržanie existujúcich a tvorbu nových pracovných miest v lesnom hospodárstve, zlepšenie ochrany životného prostredia, dodržiavanie bezpečnosti práce.

Cieľovú skupinu predstavujú vlastníci a obhospodarovatelia lesných pozemkov. Aktivita sa uskutoční v priebehu rokov 2010 - 2011. Predpokladá sa uskutočnenie 3 jednodňových seminárov (à 8 hod.) a vydanie knižnej publikácie v náklade 1 000 ks / 100 str. a distribúcia odbornej publikácie zástupcom určenej cieľovej skupiny. Seminára sa zúčastnia zástupcovia organizácií, združení resp. zástupcovia rezortov určenej cieľovej projektovej skupiny.

Kontakt: tel.: 00421/45/52 02 260, fax: 00421/45/53 25 226, siakel@nlesk.org, www.nlesk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: „Riadenie pestovateľskej činnosti v LH“ (kód projektu 160TT0900781).

Cieľom vzdelávacej a informačnej aktivity je v súlade s cieľmi programu rozvoja vidieka v rámci odborného vzdelávania a informačných aktivít súvisiacich so šírením poznatkov pre pracujúcich v lesnom hospodárstve, konkrétne pri zavádzaní a rozširovaní informačných technológií poskytnutie potrebných vedomostí a zručností pri využívaní informačného systému WebLES pri evidencii a riadení pestovateľskej činnosti v lesnom hospodárstve. Realizácia danej vzdelávacej aktivity rieši zabezpečenie efektívneho prechodu vlastníkov a užívateľov lesa na kvalitatívne a technologicky vyššiu úroveň riadiaceho procesu pestovateľskej činnosti v lesnom hospodárstve prostredníctvom informačného systému WebLES.

Výstupom projektu je dvojdňová vzdelávacia aktivita so zameraním na poznanie teoretických možností využitia softwarového produktu WebLES v evidenčnom, komunikačnom, rozhodovacom a radiacom procese v pestovateľskej činnosti, ale aj praktické príklady naplňovania databázy a jej využitia v menovaných činnostiach, ktoré účastníci prakticky riešia s pomocou prítomného lektora. Účastníci v rámci kurzu obdržia Užívateľskú príručku s príslušnými informáciami v tlačenej podobe a mnohé ďalšie informácie k danej problematike v elektronickej podobe na CD nosiči.

Cieľová skupina: Vzdelávanie je zamerané na cieľovú skupinu zamestnancov lesníckych subjektov, ktorí majú v pracovnej náplni prípravu a vytváranie zostáv s použitím informačných technológií a príslušného softwaru v pestovateľskej činnosti. V rámci vzdelávacej sa predpokladá účasť cca 200 účastníkov (desať aktivít po 20 účastníkov).

Kontakt: tel.: 00421/45/52 02 260, fax: 00421/45/53 25 226, siakel@nlesk.org, www.nlesk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: „Riadenie ťažbovo-výrobného procesu v LH“ (kód projektu 160TT0900750).

Cieľom vzdelávacej a informačnej aktivity je v súlade s cieľmi programu rozvoja vidieka v rámci odborného vzdelávania a informačných aktivít súvisiacich so šírením poznatkov pre pracujúcich v lesnom hospodárstve, konkrétne pri zavádzaní a rozširovaní informačných technológií poskytnutie potrebných vedomostí a zručností pri využívaní informačného systému WebLES pri evidencii a riadení ťažbovo-výrobných činností v lesnom hospodárstve. Realizácia danej vzdelávacej aktivity rieši zabezpečenie efektívneho prechodu vlastníkov a užívateľov lesa na kvalitatívne a technologicky vyššiu úroveň riadiaceho procesu ťažbovej činnosti v lesnom hospodárstve prostredníctvom informačného systému WebLES.

Výstupom projektu je dvojdňová vzdelávacia aktivita so zameraním na poznanie teoretických možností využitia softwarového produktu WebLES v evidenčnom, komunikačnom, rozhodovacom a radiacom procese v ťažbovo-výrobných činnostiach, ale aj praktické príklady naplňovania databázy a jej využitia v menovaných činnostiach, ktoré účastníci prakticky riešia s pomocou prítomného lektora. Účastníci v rámci kurzu obdržia Užívateľskú príručku s príslušnými informáciami v tlačenej podobe a mnohé ďalšie informácie k danej problematike v elektronickej podobe na CD nosiči.

Cieľová skupina: Vzdelávanie je zamerané na cieľovú skupinu zamestnancov lesníckych subjektov, ktorí majú v pracovnej náplni prípravu a vytváranie zostáv s použitím informačných technológií a príslušného softwaru v ťažbovo-výrobnom procese. V rámci vzdelávacej sa predpokladá účasť cca 200 účastníkov (desať aktivít po 20 účastníkov).

Kontakt: tel.: 00421/45/52 02 260, fax: 00421/45/53 25 226, siakel@nlesk.org, www.nlesk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013